Regd No. H. 45 / M. 3813

102596

వెల ఒక అణా

గోలకొండ డైరీ

వెల ౧రూపాయి

గోలకొండపత్రిక

ప్రతి సోమ, గురు వారములందు వెలువడు జాతీయ పత్రిక

సంపుటము ౧౬ హైద్రాబాదు-దక్కన్ శా. శ. ౧౮౬౩ వృషసం॥ర శ్రావణ బ॥ ౭ (౮-౧౧-౧౩౫౦ ఫ.) గురువారము సంచిక 30

జపాను చాల విషమస్థితి తెచ్చిపెట్టినది

బ్రిటను, ఆస్ట్రేలియాల అభిప్రాయములు

జపానువారి యుద్ధవిమానాలలో ౫౦మంది జపానీయాధికారులు ఉత్తరఇండో చైనా సరిహద్దు నందు వియత్నా-షియానీ విమానాశ్రయమువద్ద దిగి అక్కడ క్రొత్తవిమానాశ్రయమునొకదానిని అతివేగముగా నిర్మించుచున్నట్లు, ఆగస్టు ౯వ తేదీన వార్త వచ్చినది, ఇట్ సెయింట్ జాక్సువద్ద జపానీయులు పెద్దకోటలుకట్టుచున్నారట- రష్యా మైపులనుండే మంచూకో సరిహద్దువద్ద జపానువారి సేనలు] ౫౦౦,౦౦౦ పేలు ఉన్నట్లు ఇదివరలో వినియుంటిమి-అవిగాక ఇప్పుడు క్రొత్తగా ఒకలక్ష సేనచేర్పబడినట్లు తెలిసినది- జపానులో పత్రికలును, రేడియో అభిభాషణములును థాయిలాండుపై బ్రిటనుమున్నగు ప్రజాస్వామికరాజ్యములు దండెత్తవలచియున్నట్లును, జపానును ముట్టడిచేయుదలచియున్నట్లును పెద్దపెట్టున ప్రచారముచేయు చున్నవి-అమెరికా, బ్రిటను, ఈస్టిండీసులో సేలుపెట్టదలచినట్లుకూడ ప్రచారముచేయుచున్నవి-ఈవిధమైనప్రచారము ఆగస్టు౧౦వ తేదీనకూడ జరిగినది-ఈప్రచారమునకు బ్రిటిషు మిత్రమండలిపక్షపు సమాధానముగ ఆస్ట్రేలియా విదేశీయాంగశాఖమంత్రియగు సర్ ఫ్రెడరిక్ స్టీవర్టు గారు చెప్పినదేమనగా, జపానుదేశాన్ని ఎవరో ముట్టడిచేయనున్నారను సాకుచూపి జపానువారు ఇండోచైనాలో కీలకస్థానాల నాక్రమించినారు, మరలఇప్పుడు థాయిలాండు నాక్రమించుటకును అదేసాకుచెప్పుచున్నారు-అంతేగాని జపాను ఈ విధంగా థాయిలాండును ఆక్రమించుచో తర్వాత బర్మా,మలయా, ఈస్టిండీసులమీద పడగలదు అభయము బ్రిటనుఅమెరికాలకు కలుగకున్నచో, జపాను ఎవరోతనను ముట్టడిచేయగలరని భయపడవలసినఅవసరమేలేదు-అని చెప్పిరి- సొంతంమీద ఒకరినిచూచిఒకరు బెదరుకొనుచు యుద్ధసన్నాహాలనుచేయుచున్నారు- బ్రిటిషువారు మలయాలోను, అమెరికావారు ఫిలిప్పైను, మనిలాదీవుల లోను పసిఫిక్ సముద్రంలోను తమయుద్ధసైనికులను, విమానములను, నౌకలను ఆయత్తపరచుపని నానాటికి వృద్ధియగుచున్నది-అమెరికావారివిమానములు బర్మాలోనివిమానాశ్రయములకు చేరుకొనిఅక్కడినుండి బర్మారోడ్డుపైఎగురుచు బర్మానుండిచైనాకుపొవు రోడ్డును జపానువారు ధ్వంసముచేయకుండకాపాడయత్నించుచున్నవి-ఈవిధంగాబర్మాలోకి అమెరికానుండియుద్ధసామగ్రి ఈ బర్మారోడ్డుమీదుగా నిరంతరాయముగా చేరవలసుచున్నది. చైనావారుఇండోచైనానుకొనియుండుతమయూనాను రాష్ట్రపుసరిహద్దువద్ద సేనల జాగ్రత్తగాకాపలాఉంచియున్నారు, జపానుల క్రమించిఉన్న చైనాభాగములనుండి వచ్చువారును, మనిలాదీవినుండి ౫౦౦మంది అమెరికనులును కొందరుబ్రిటిషువారును లేచిపోవుచున్నారు, కనడావారికి సంబంధించిన పసిఫిక్ ప్రాంతమందు కనడావారు కూడగట్టిసన్నాహాములు చేసియున్నారట-ఇదంతయుచూచి భారతదేశానికితూర్పున పరిస్థితిచాల విషమముగానున్నదని లండనులో బ్రిటిషువారును, ఆస్ట్రేలియాప్రభుత్వమంత్రులును ఆందోళనపడుచున్నారు- ఆస్ట్రేలియాప్రధాని మెంజీస్ గారు ఆస్ట్రేలియాదేశంలో సంచారముచేయుచు ఆగస్టు ౧౦తేదీన అడిలైడువద్ద తక్కినపర్యటనకార్యక్రమమునంతయు రద్దుచేసి వెంటనే ప్రధాననగరానికి ౧౧ వతేదీనజరిగే మంత్రివర్గసమావేశానికి ప్రయాణమైనారు- వారు ఏ మరునాడు ముఖ్యదినముకు వెంట సింగపూరు ఆస్ట్రేలియా సరిహద్దునందుచేరినభాగమేనని అన్నారు, ఆస్ట్రేలియాఆత్మరక్షణకు సిద్ధముగానున్నదని ఆస్ట్రేలియా విదేశాంగమంత్రి ఆగస్టు ౯ వతేదీనచెప్పినాడు,

థాయిలాండుప్రభుత్వమువారు ఆగస్టు ౯ వతేదీన ఒకప్రకటన గావించినారు. అందు అవసరమైనచో థాయిలాండువారిసేనలు తమదేశస్వాతంత్ర్య రక్షణకై పోరాడగలవు, కాని థాయిలాండువారి సామాన్య విదేశాంగవిధానము తాటస్థ్యమేనని చెప్పబడినది. థాయిలాండువారికి తమదేశంమీదికి ఎవరుగాని దండెత్తగలరనేభయము లేదనియు, థాయిలాండు వెలుపల జరిగే సైనికసంచనములను గతి థాయిలాండుకుకాబట్టదనియు మరొకసారి థాయిలాండు ప్రభుత్వప్రకటనయందు చెప్పబడినది.

రష్యాకు జపానువారి షరతులు

ఇదిఇట్లుండ రష్యానుండి జపానువారు నాలుగుషరతులను కోరినారని లోండనగరపు రేడియో అభిభాషణమందు ఆగస్టు ౯వతేదీనచెప్పబడినది. మంచుకో సరిహద్దుపైపు లాడివోస్టాకువద్ద రష్యాసేనలమతోలగించి మంచుకో సరిహద్దుపొడవునను సేనలులేకుండచేయవలెననియు, సైబీరియాలోకొన్ని అరికసౌకర్యముల నొసగవలెననియు, రష్యావారు తమప్రదేశములో అమెరికాకు ఎట్టికీలకస్థానములనుగాని ఒసగమనివాగ్దానముచేయవలయుననియు, సఘాలియన్ ద్వీపకల్పములోనిరష్యావారిభాగములో క్రొత్తసౌకర్యములను ఒసగవలెననియు నాలుగుషరతులు కోరబడినవి కాని యిదంతయు ఉత్తఅర్థములేనిమాటయని జపానుఅధికారులుకూడ అదికేవలము కల్పితమనిచెప్పి రష్యాజపానుల తాటస్థ్యపుఒడంబడికతర్వాత ఈరెండుదేశాలసంబంధములో క్రొత్తమార్పులేమియు కలుగలేదనిచెప్పినారు- జపానుప్రభుత్వవిధానమును వివరించుచు జపానువిదేశాంగమంత్రి అడ్మిరల్ టొయోడా గారు ఆగస్టు ౯ వతేదీన జపానుతనభద్రతకు ఉపద్రవముకలిగేటట్లున్నపుడుఅజాగ్రత్తగనుండదని నారు ఇపుడు అమెరికా బ్రిటనుల చర్యలనుగూర్చియే జపానుప్రభుత్వము అలోచించుచున్నదని నారు-

బ్రిటిషువారును చైనావారును ఒకసైనికఒడంబడికను గావించుకొన్నట్లు జపానువారు గావించుచున్నప్రచారమును చైనావారు నిరాధారమని ఖండించినారు-

ఈరెండుమూడురోజులలో జపానువారు అమెరికాకు ఆగ్రహంకలిగించే ఒకచర్యనుచేసినారు, అదిఏమనగా రెండువేల టన్నులపీపాలతో వచ్చుచుండిన ఒకఅమెరికానౌకను జపానీయ నౌకాధికారులు ఆగస్టుఏడవతేదీన యాంగ్ట్సీనదివద్దఆపి అచటనుండియు తమపరముచేసి ఓడను వదలిపోయిరి. ఎందుకయ్యా మాసరుకు తీసుకొన్నారుఅని అడుగుటకుపంపిన అమెరికన్ కంపెనీ గారడుగగా, ఆపెట్రోలు చైనావారికియాంగ్ట్సీప్రాంతంలో యుద్ధమునకుసహాయపడుటకైపంపించబడుచున్నదికాబట్టి జప్తుచేసినామనిజపానుఅధికారులుసమాధానమిచ్చినారు లేదులేదు మేముఅచటనునుసాధారణముగానే పంపినాముగాని యుద్ధసహాయానికనిపంపలేదని అక్కంపెనీవారు సమాధానమిచ్చినారు-

విషీలోని ఫ్రెంచిప్రభుత్వమువారు ఉత్తరచైనాలో జపానువారేర్పరచినప్రభుత్వమే అసలు హక్కు-వారని అంగీకరించసిద్ధముగానున్నట్లు లక్షణములు కనిపించుచున్నవి, ఇండోచైనాలో ఫ్రెంచిఅధికారులు చైనాలోనిచంకింగువద్ద ఉండేప్రభుత్వమునకు అనుకూలములును జపానుకు ప్రతికూలములును అయినచర్యలేమియు జరుగరాదని ఆజ్ఞనిచ్చినారట-

ఆగస్టు౭వతేదీన అయిదుసారులు జపానువిమానాలు చంకింగునగరంపైకివచ్చి బాంబులను వర్షించినవి.

రష్యా జర్మనీల యుద్ధము

రష్యా జర్మనుసేనలకు యుద్ధము ఆగస్టు ౭వ తేదీన కొరోస్టెన్, స్మోలెన్స్క, కోరోస్టెన్, బెలయా-సెర్కోవులకు పోవు మార్గములందును, ఎస్టోనియారంగమందును జరిగినట్లును, ఆగస్టు౧౦వ తేదీన పోల్టోవా, ఖోలం, స్మోలెన్స్క, బెలయా-సెర్కోవు, ఉమానులకుపోవు మార్గములయందు జరిగినట్లును రష్యావారు ప్రకటించినారు- రష్యావారిగెరిల్లాలు యుక్రెయినులో ముందుపోయిన జర్మనులకు అహారసామగ్రులు చేరకుండ చేయుచును ఇంకనుఇతరవిధములను చీకాకు పెట్టుచున్నారట

ఎస్టోనియాలో జర్మనుసేనలు వెసెన్బెర్గును ఆక్రమించి ఫిన్లెండు-గల్ఫుతీరానికిచొచ్చుకొనిపోయినట్లు ఆగస్టు౧౦వతేదీన జర్మనులుప్రకటించినారు- స్మోలెన్స్క-అగ్నేయదిశయందు ౮౦మైళ్ళ దూరమున జెల్నావద్దజర్మనుసేనలు రష్యాశ్రేణులను దూసికొనిపోయినట్లును, పీపస్ మరియుటాలిసులమధ్య ఫిన్లెండుగనులకైపునడచిపోవుచున్నట్లును ఒకఒగ్లినువిశేషిక స్వీడిషుపత్రికకుఆగస్టు౧౦వతేదీన తెల్పియున్నాడు ఫిన్నిషుసేనలు ఉహాటువాకుఉత్తరమున సోవాజానస్సాఅనుచోటికిచేరినారనియు, హాంగోవద్ద రష్యనులురెండుఫిన్నిషుదీవులను ఆక్రమించిరనియు స్వీడనుపత్రికలలో వార్తలున్నవి-

జర్మనుసేనలిప్పుడు బెయాలాసెర్కోవునుండి ఆగ్నేయదిశగా చాలవేగముగానడచుచున్నవనియు, కీవునుదాటి నీపర్ నదికిదక్షిణంగా ఒడెస్సాకేపుకు, నికోలేవుపట్టణమును ఆక్రమించుఉద్దేశ్యముతో నడచుచున్నవనియు లండనులో బ్రిటిషువారుతలచుచున్నారు- ఒడెస్సాపైదాడిచేయుసమయంలోనే రష్యావారి క్రిమియామైకూడ దాడిచేయుటకు సన్నాహములు జరుగుచున్నవట

మాస్కోనగరంపైకి పతిరోజు జర్మనువిమానాలుపోయి బాంబులను వేయుచున్నవి. ౯గస్టు ౭వతేదీనరాత్రి రష్యావారివిమానాలు బెర్లినునగరంమీదికిపోయి బాంబులనువేసినవి ౯వతేదీనరాత్రి బ్రిటిషువిమానాలును బెర్లినుపైకిపోయి బాంబులనువేసినవి.

సీతారాంబాగు సంస్కృత పాఠశాల

సభానవమావేశము

శ్రా॥ బ॥౧౧॥సోమవారం దీ॥ ౧౫ మెహరు ౧౩౫౦ సాయంత్రి ౪ గంటలకు సీతారాంబాగు సంస్కృత పాఠశాల కమిటీసభ్యులఎన్నికలు కార్యక్రమనిబంధనావలి విద్యార్థుల ఉచితప్రవేశపత్రములవిచారము, మొదలుగాగల విచారములకై చందాదారులయొక్క మహాసభజరుపుటకు నిశ్చయింపబడినది. కావున సంస్కృత విద్యాభక్తిగల స్థానికవిద్యార్థులు తమ ప్రవేశపత్రములను శ్రావణ బ॥ ౧౦ ఆదివారం దీ॥ ౧౪-౮-౪౧ వఱకు ౧౧ మెహరు సన్ ౫౦ సాయంత్రము ౫ గంటలవరకు పాఠశాలకు పంపకోరుచున్నాడను.

ఇట్లు,
గోబ్బూరు నరసింహాచార్యులు

ఆంధ్రయువజన సమితి

హైదరాబాదు, ౧౩-౮-౪౧

హైదరాబాదు రెడ్డిహాస్టలుభవనములో ౧౧, ౧౨, అగస్టు, తారీఖులలో ఆంధ్రయువజనసమితివారి వార్షికోత్సవము సోత్సాహంగాజరిగినది మొదటిరోజు యువతీయువకుల వక్తృత్వపుపోటీలుజరిగినవి పాల్గొనినవారు చక్కనియుత్సాహముతో మాట్లాడిరి- రెండవరోజు, బూ. రామకృష్ణరావుగారి యధ్యక్షతలో సభజరిగెను. పలువురుప్రముఖులు ఉపన్యాసములిచ్చి సభను విజయాంతముగావించిరి.

కరాచీ కమిషనర్

కరాచీనగరములోని మునిసిపల్ సంఘాధ్యక్షుడు హైద్రాబాదులోనున్న జిన్నా గారితో వచ్చి కలిసినారు. తీరువిషయంలో మాట్లాడినారు,

సిటీకాలేజి విద్యార్థులు

సైనారుకొందరు జిన్నా గారిని కలిసి మాట్లాడినారు. వారువిద్యార్థులకు నీతిబోధచేసిరి. అందరున్నా న॥ బహద్దరుయార్జంగు బ॥ గారితో మాఫాటో దిగిరి. జిన్నా గారికి నెత్తిపోటున్నది. యూనానీచికిత్స జరుగుతూఉన్నది

న్యాయస్థానాధికారులకు హెచ్చరిక

గష్తీ నం ౧౩౫౦లో జారీ అయి యుండెను. న్యాయాధికారులు మురాఫాలలో తీర్పుచేయునపుడు క్రిందికోర్టుఅధికారులను పరిహాసముగా విమర్శించరాదని గష్తీ అయియుండెను- ఇటీవల ఒకకేసు హైకోర్టులోనికివచ్చెను-దానిలో గష్తీకివిరుద్ధము చాచరించుట కనబడినది- అట్లుండరాదని కఠినముగా శాసించినారు,

ఖాదీసప్తాహము

హైదరాబాదు (దక్కన్), మెహరు 3

అక్టోబరు ౨వతేదినాడు గాంధీ గారిజన్మదినము ఆనాటికివారికి ౭౨ఏండ్లునిండి ౭౩వ ప్రారంభమగును ఈసందర్భములో హైదరాబాదు రాష్ట్రములో ఖాదీసంఘమువారు ౧౫సెప్టెంబరునుండి ౨అక్టోబరువరకు ఖాదీసప్తాహమును గావింతురు.

జిన్నాగారు

హైదరాబాదు [దక్కన్], మెహరు 3

ఖాయిదేఆజాంజనాబ్ జిన్నాగారు ఇంకను జబ్బుతోనున్నారు-వారిప్పుడు యూనానీఔషధం సేవించుచున్నారు. ఇంకొకవారం దినాలు హైదరాబాదులోనే యుందురట.

బ్రిటనును ఓడించిననేగాని జరనీవిజయము పూర్తిగాదు

జర్మను పత్రికలో సంపాదకీయము

జర్మనీలో "ఫ్రాంక్ ఫర్ట్ జెటుంగ్" అను పత్రిక అన్నివిషయములవిశేషముతో అభిప్రాయము అనిచ్చువదియనిప్రసిద్ధి-ఆపత్రికయొక్క- ఆగస్టు ౫వతేదినాటి సంచికయందు సంపాదకీయములో రష్యాతోయుద్ధనందు జర్మనీకి ఎట్టిజయము వచ్చినను పశ్చిమమున బ్రిటనును ఓడించిననే గాని యుద్ధముసమాప్తముకాద. ఒప్పుకొనబడినది-రష్యాలో బోల్షివిస్టులసైన్యము అట్టిపూర్తిగాయయుంచుకుని బోల్షివిజంవల్ల ఉపద్రవముతప్పునుకాబట్టి, అసేన ముభగ్నముచేయువరకు హిట్లరు రష్యాతోపోరాడ తలచినాడు. అసేనభగ్నమైనవెంటనే జర్మనుసేనలు బ్రిటనుపైకిదాడివెడలగలవు- ఇందుకు జర్మనులు ఎంతోత్యాగము చేయవలసియున్నదని అసంపాదకీయమందు ఒప్పుకొనబడినది.

ఓరుగల్లుజిల్లా ఆంధ్రజనసంఘము

దీ ౯ మెహరు ౧౩౫౦వ శుక్రవారమునాడు ౧ గంటకు కార్యదర్శిగారింటిహాలులో సమావేశముగానున్న కార్యనిర్వాహకసభకు ఓరుగల్లుజిల్లా సంఘకార్య నిర్వాహకసభ్యులందరు దయచేయప్రార్థితులు. క్రిందటిసభనియమితసంఖ్యసభ్యులు రానందున ఆగిపోయియుండెను గాన ఈతడవ నియమితసంఖ్యపాటింపబడదు.

ఇట్లు
ఆ॥ వెంకటరావు
కార్యదర్శి

మహబూబునగరంలో వర్షము

(విలేఖరి)

౭-౧౧-౧౩౫౦ ఫ

నేటికి మూడుదినములనుండి క్రమంగా రాత్రింబవళ్లు సన్నగావర్షము కురియుచున్నది. కొంత అధికంగాకురియున్నది, ప్రజలకుబాగుపడవలెనేగాక పశువులకు మేతకుకూడ చాల ఉపయోగముకాగలదు. కొలకీకరైతులప్రార్థన ఫలించినది. ముందువిషయముతెలియ గ్రహింపగలరు. స్థానికములో తమిదికారులు, మిరపనారులు, వరినాట్లుకూడ చేయుచున్నారు. ఈవర్షము చుట్టుముట్టు కొన్నిగ్రామములలో బాగుగాకురియుచున్నదని తెలియుచున్నది-

బలిదానదినము

30-౧౦-౧౩౫౦ ఫ. తేదీ గురువారమున స్థానిక ఆర్యసమాజ మందిరమునందు హైదరాబాదు రాష్ట్రములో సత్యాగ్రహసమయమందు కారాగృహాలలో మృతినొందిబలియిచ్చిన ఆర్యసమాజీయులదినము శ్రీయుత పి. హనుమంతరావువకీలు గారి అధ్యక్షతతో అభిమానులు సమావేశమైరి. ప్రార్థనతర్వాత శ్రీఅధ్యక్షులవారు, శ్రీసాంబమూర్తిసిద్ధాంతరత్నము గారు కె- సిద్ధలింగప్ప గారు, వం-రాజారావుగారు, కె మల్లప్ప చితాపురం గార్లు ఉపన్యసించుచు బలిదానముచేసిన వీరులకథలనే, వారుగూడ సత్యమునకెన్నికష్టములు సంభవించినను ధైర్యముతో ప్రతిజ్ఞనుమాత్రము వదలకూడదని హెచ్చరించిరి. తర్వాత సీగూరుచిన్నప్పగారు నిదరు మున్నగుమందిరములలో శ్యామలాలుమున్నగు ౫౦గురు సత్యాగ్రహులజీవితములనిదర్శనముగాతీసుకొని మనము,వారిత్యాగమును సంసిద్ధులముకావలెననిరి- తర్వాత సభికులకందరకు కృతజ్ఞతతెలుపుచు శాంతిపాఠముతో సభ సమాప్తిచెందెను-

భారతీయ కార్మికసంఘమునకు మాలటోవ్ గారి సందేశము

రష్యాప్రభుత్వ విదేశాంగమంత్రియగు మాలటోవుగారు లండనులో రష్యారాయబారియగు మెయిస్కీ-గారిద్వారా భారతదేశమందు కార్మికపక్షముయొక్క- ప్రధానకార్యదర్శియగు నీహారేందుదత్ మజుందార్ గారికి ఈక్రింది సందేశమును తంతిపైపంపినారు:

"భారతీయకార్మికపక్షము ఫాసిస్టులదాడులను ప్రతిఘటించుచున్న సోవియట్ యూనియను పక్షమునసుండగలవనియు తెల్పుటకై భారతీయ కార్మికపక్షప్రతినిధిగా మీరు పంపించిన తంతిసందేశమునకు కృతజ్ఞత తెలుపుకొనుచున్నాను."

భారతదేశంలో ఎన్నికల ఆపుదలకు కారణాలు

బ్రిటిషు పార్లమెంటు లార్డుసభలో చర్చ

లండను, ఆగస్టు 3

"భారతదేశానికి తూర్పుననున్న సంఘటనలవలన యుద్ధము బర్మాకిప్పటికంటెయెక్కువదగ్గరకురావచ్చును" అని ఇండియా, బర్మా ఎన్నికలను ఆపుచేయుబిల్లును రెండవసారి ఆమోదమునకై ప్రతిపాదించుచు ఇండియా సహాయమంత్రి యగు డ్యూకు ఆఫ్ డెవన్‌షైరుగారు బ్రిటిషు పార్లమెంటు లార్డ్సుసభలో నేడుప్రకటించిరి. యుద్ధానంతరము ఒక సంవత్సరమువరకు ఇండియా బర్మాదేశములయందలి శాసనసభల జీవితమును పొడిగించుటకు ఈబిల్లుద్వారా గవర్నరులకు అధికారమొసంగబడుచున్నది.

"ప్రస్తుతసమయమున భారతదేశములో ఎన్నికలు జరుపుచో, మతద్వేషమ్ము తప్పక వృద్ధియగును. అదిగాక భారతదేశము గొప్ప యుద్ధప్రయత్నము ను నిర్వర్తించుచుండగా, ఇప్పుడు ఎన్నికలుజరుపుచో ప్రజలదృష్టి యుద్ధప్రయత్నమునుండి మరలుటతప్పదు. అనివారుచెప్పిరి. "బర్మాలో మతద్వేషమ్ములులేవుకాబట్టి ఎన్నికలుజరుపుటయే తమ ప్రభుత్వోద్దేశ్యము. కాని స్థితిగతులు త్వరత్వరగా మారుచుండుటచే మరియును స్థితిగతులిప్పటివలెనే యుండుచో, బర్మాలో ఎన్నికలుజరుపుట ఉచితమా అనువిషయమును తామునిశ్చితముగాచెప్పజాలమని డిషైరు డ్యూకుగారు చెప్పిరి.

అతివాదులకు లొంగవలసినస్థితి తప్పించుట

"ఈబిల్లు ప్రతిఘటింపకతప్పదని నాయుద్దేశ్యము" అని లిబరల్ పార్టీ సభ్యుడగు క్రూ ప్రభువు అనెను. హిందువులలో, అతివాదుల అభిప్రాయములకు లేక మహమ్మదీయ అతివాదుల అభిప్రాయములకులొంగిపోకుండ రాష్ట్రీయప్రభుత్వముల పనులు చేయ ప్రయత్నించుట సాధ్యమయ్యెడిదికాదు. కాని భారతదేశములో స్వపరిపాలన మొసంగు ప్రయత్నములాగిపోవుట శోచనీయముకాబట్టి కేంద్రమునకు లేదా బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమే స్థాపింప ప్రయత్నించుటకంటె రాష్ట్రీయప్రభుత్వములవిస్తరణముకలవారే భారతదేశమునకు స్వపరిపాలన మొసంగుసంకల్పము బాగుగా నెరవేరును. దేశరక్షణసలహాసంఘ విధానము సంపూర్ణముగా సాధింపదగియున్నది—" అని క్రూప్రభువుగారు చెప్పిరి—

ప్రతిష్టంభనము తొలగింపవలసిన ఆవశ్యకత

కామన్సుసభయందలి లేబర్ పక్షసభ్యులతో సంప్రదించినమీదట లేబరుపక్షముతరఫున తాను మాటలాడుచున్నటు స్ట్రాబోల్గిగారు ప్రథమమున తెలిపిరి— విస్తరింపబడిన రాజప్రతినిధి కార్యవర్గములో కొందరు ప్రముఖులు, భారతీయులుగర్వింపదగిన ప్రముఖులుండిరను, పెద్ద రాజకీయపక్షములవారు ముఖ్యవర్గమువారు ఆసంఘములో లేకుండిరనివారనిరి— ఆ మెరీగారి సూచనలలో నిశ్చయమేమియు కనబడుటలేదనిరి ఆ సూచనలననుసరించి ప్రకటింపబడిన అభిప్రాయములను గమనించుచో, ప్రతిష్టంభనమును సాధ్యమైనంత త్వరగా తొలగించుటకు మరియొక ప్రయత్నము గావించుట అవసరమని స్పష్టముకాగలదనిరి— విశాలములగు అధికారములతో ఆమెరీగారు భారతదేశమునకు వెళ్ళవలెను— అవసరమైనచో బ్రిటనువదలియితర రాజకీయపక్షముల ప్రతినిధులతోగూడ ఆమెరీగారు వెళ్ళవచ్చునని స్ట్రాబోల్గిగారు సూచించిరి. కాంగ్రెసునాయకులును, ముస్లింలీగునాయకులును ఒడంబడికకురావలెనని వారుసూచించిరి.

ప్రభుత్వమువారు యింకాతీవ్రమగు మార్పులు చేయరాదు

హెయిలీప్రభువుగారు, ఈక్రిందివిధముగా చెప్పిరి:— బాధ్యతాయుతప్రభుత్వమునకు పార్లమెంటరీ రాజ్యాంగ విధానముగూడవిజయముతో సాగదని భారతదేశమునకు ఇప్పటిఅనుభవమువల్ల తెలియుచున్నది.

యుద్ధము తనముంగిలికిదగ్గరకువచ్చినదని యిప్పుడే మొదటిసారిభారతదేశము గ్రహించుచుండెను. శత్రువునుండి తమదేశమురక్షింప బడవలసినచో బలీయమగుప్రభుత్వము ప్రజలతోడ్పాటు ఉండవలెనని భారతదేశముగ్రహించుటకుగూడ నిదియే మొదటిసారి. ఈస్థితిగతులలో ప్రభుత్వమువారు అసలేమిచేయకుండినచో సంతోషించువారుచాలమంది యుండిరి. యుద్ధసమయమున నిట్టి మార్పేమియు చేయకూడదను నభిప్రాయముచే వారిట్లుతలచుచున్నారు— భారతదేశప్రజలకు రాజకీయముగా హెచ్చువిశ్వాసము కలిగించుమార్పులు భారతదేశములో కలుగుచున్నవని నమ్ముటచేతను తమకష్టములను భారతీయులు తామేపరిష్కరించుకొనవలసిన అవసరముకలదని తలచుటచేతను వారిట్లుతలచుచుండిరి. విస్తరింపబడిన వైస్రాయికార్యవర్గములోను దేశరక్షణసంఘములోను పనిచేయసిద్ధముగానుండిన భారతీయులుండుట తనకు చాలసంతోషముకలుగుచుండెను. ప్రభుత్వమువారు గైకొన్న చర్యలవలన యుద్ధ ప్రయత్నములో ఎక్కువతోడ్పాటులభించును— భారతదేశ సమస్యలను భారతీయులే పరిష్కరించుకొనవలసియుండుటచే ప్రభుత్వమువారు యింకనుతీవ్ర మార్పులుచేసి, భారతీయులు పరిష్కరించుకొనవలసిన సమస్యలను తామే పరిష్కరింపకుందురుగాక!"

ఇంతగొప్ప మార్పులు చేయకుండిన బాగుండెడిది

నేషనల్ లిబరలుపార్టీసభ్యుడు కాటోగారు ఈక్రిందివిధముగా చెప్పిరి:—

"ఈముఖ్యమార్పులు నాకు ఆశ్చర్యముకలిగించినవి— కేవలము కార్యనిర్వాహకవర్గమువిస్తరించుచో విశేషమేమియు నుండెడిదిగాదు. సదరు సంఘములో అధికారులుకాని భారతీయులు హెచ్చుగానుండు సిద్ధాంతము నంగీకరించుట విశేషము— ఇవియేగొప్పమార్పు భారతదేశ రాజ్యాంగాభివృద్ధికి ఇవిచాలతోడ్పడగలవు. ముందు రానున్నవానికిని ఉపక్రమణికలు. విస్తరింపబడిన కార్యవర్గములో వివిధమతములవారికి నొసంగబడిన ప్రాతినిధ్యమువలన అల్పసంఖ్యాకుల సమస్య పరిష్కారమగు నవకాశముకలదు. ఈ ముఖ్యమార్పులలో కాంగ్రెసువారును, ముస్లింలీగువారును పాల్గొనకుండుటయును ప్రస్తుత క్లిష్టపరిస్థితులలో తమదేశక్షేమమునకై కలిసి పనిచేయకుండుటయు శోచనీయము

కాంగ్రెస్ నాయకులదే తప్పు అనువాదము

సామ్యుల్ గారు ఈక్రిందివిధముగా చెప్పిరి.—

యుద్ధము ప్రారంభమైన తరువాత భారతరాజ్యాంగశాసనములపట్ల బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమువారవలంబించుచుండిన వైఖరి లోపభూయిష్ఠమేయైనను, పెద్దతప్పు కాంగ్రెస్ వారిదేయని నేను చెప్పకతప్పదు. భారతీయులలో నాజీలపై విద్వేషము హెచ్చుగానున్నది— కాని భారత రాజకీయనాయకులు, ఉత్తమశీలురగువారు, అత్యంతము గౌరవింపదగినవారు, వేలమంది చెరసాలలలోనుండుట బ్రిటిషువారు పోరాడుచున్న ఉద్దేశ్యమునకే కళంకము కలిగించుచున్నది. తమచర్యవలన, తమ కత్యంతము హేయమగు నాజీతత్వమునకు కాంగ్రెసువారు తోడ్పడుచుండుటెంతయు శోచనీయము. ఇందువలన భారతదేశముయొక్క యుద్ధప్రయత్నము మందమగుటమాత్రమే గాక, దూరదేశములలోను, ముఖ్యముగా అమెరికాయందును ప్రజలకు ఒకటనుపై దురుద్దేశ్యము కలుగును. ఇండియావంటి దూరదేశములవిషయమై మెరికావారికి బాగుగా తెలియదు— విభేదములు, రాజకీయ వివాదములునుండుట, మంత్రులరాజీనామా, నాయకులు బుద్ధిపూర్వకముగా చెరసాలలకేగుటవీటివలన అమెరికాప్రజలకు దురభిప్రాయములు కలుగు నవకాశముండెను— ఐనను, యిదివరకు కాంగ్రెసు పద్ధతులను సమర్థించుచుండినవారు యిప్పుడు కాంగ్రెసుగైకొనినచర్యను నిరాదరణతో జూచుచున్నట్లు కనబడుచున్నది, కాంగ్రెసు సభ్యులు చాలతగ్గిపోవుటవలన నట్లు తలచుటకు కారణము కలిగినది— ప్రస్తుతయుద్ధమువలన విరోధాపాయమాత్రమే గాక, తమకుకూడకలుగనున్న ఉపద్రవమును భారతీయులు గ్రహించుచుండవచ్చును. యుద్ధభయము భారతదేశముదగ్గరకువచ్చినకొలది, జపాను, ఇండోచీనా, థాయిలాండు, బర్మాలపైపు ఆక్రమించినకొలది. జర్మనీరుష్యాలకు హెచ్చినకొలది భారతీయులు తమకుకలుగనున్న ఉపద్రవమున్నను గ్రహించి, యుద్ధమునకు సంపూర్ణముగాతోడ్పడవచ్చును.

చర్చకు డెవెన్‌షైరుగారి ప్రత్యుత్తరము

చర్చకుప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు డెవెన్‌షైరుప్రభువుగారిట్లనిరి:—

గతసంవత్సరము ఆగష్టులో ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించినఉద్దేశ్యములే యిప్పుడుగూడ వర్తించుచున్నవి. ఇప్పటికైనను వానినిఅంగీకరింపవచ్చును భారతదేశములో తీవ్రమగురాజకీయభేదములుండెను. ఐనను, భారతీయులలో నత్యధిక సంఖ్యాకులు ఈయుద్ధములో బ్రిటనుకు అనుకూలముగా నుండిరి. భారతదేశప్రజలకందరికిని, హిట్లరుకును తత్వముచాల హేయము గానుండెను. రాజ్యాంగాభివృద్ధికలిగించుటకు ఈమార్పులు ఉద్దేశింపబడకపోయినను, త్వరలో యింకనురాజ్యాంగాభివృద్ధి కలుగునని అనిశ్చితముగు ఆశలుకలిగించుచున్నవి. భారతదేశమంతటను గౌరవింపబడుచున్నవారు విస్తరింపబడిన వైస్రాయికార్యవర్గములోనుండిరి. ఆయాశాఖలనుతగినవారికొసంగు పనిరాజప్రతినిధికొసంగదగును— ముఖ్యమైనపనులకు వైస్రాయి సమర్థులగువారిని నియమించెను ఏ ఖ్యమంత్రుల నిర్ణీతస్థానమేమియులేదు. మంత్రులందరు సమానులే తమఅభిప్రాయములను వైస్రాయికి తెలుపుటకు వారికి సమానాధికారముండును ఇందు విషయమై గావింపబడినవిమర్శ అవసరమైనదని నా అభిప్రాయము

బాలికా పాఠశాలజప్తి

పోలీసువారి కాపలా

కొలనుపాక, ౩౧-౧౧-౫౦ ఫ

రెండుమాసముల క్రిందట జాగీరుఅధికారుల ఆజ్ఞగైకొని శ్రీ వీరనారాయణదేవాలయపు ఆవరణయందు ఒక భవనము సుమారుపదివేలరూపాయల చందాప్రోగుచేసి నిర్మించబడుచుండెను- భవనము ముగిసిముగియకమునుపే తిరిగి జాగీరు అధికారులు భవననిర్మాణకార్యము ౨౪ గంటలలో ఆపిచేయవలసినదని ఆజ్ఞాపించిరి. నిర్మాణకార్యకర్తలు అధికారులఆజ్ఞ పాలించిరి. అట్టిభవనమందు ౧౫ వ ఖుర్దాదు ౫౦ఫసలి న బాలికా పాఠశాల స్థాపింపబడెను. బాలికలకందఱకు ఉచితవిద్య గరపబడుచున్నది. బాలికలసంఖ్య దినదినము హెచ్చుచున్నది. ప్రస్తుతము ౬౦మంది బాలికలున్నారు దినదినముఅభివృద్ధి గాంచుచున్న ఇట్టిపాఠశాలను మొదటిదినములలోనే ఆపివేయవలెయునని స్థానికాధికారులు అనేక మాయోపాయములుపన్నుచువచ్చిరి దేవాలయపుస్థానాచార్యులను పోలీసుమున్సబు మరి తహశీల్దారు కొలనుపాకగారు పాఠశాల తెరవబడునాడు సాయంత్రము పోలీసుజవానుతోలించి మున్సబుపోలీసుగారు తమయింటికిపిలిపించుకొనిరి, అనేకవిధముల బెదరించి రాత్రి రెండుజాముల వరకు కూర్చుండబెట్టిన తరువాత పోలీసుజవానుజాగీరు తహశీల్దారుగారు అదే రాత్రి క్రొత్తభవనమందు బాలికాపాఠశాల తెరవకూడదని అట్లుచేయకుండగ చూడవలెయునని గట్టిగఆజ్ఞాపించి రొక్కవశీకరించుటవల్ల ఆచార్యులవారు స్వగ్రామమునువదలి ఎక్కడకో వెళ్లిపోయినారు. వారికి నెలపదిహేనుదినములుగడచినను వారిజాడ ఎవరికి తెలుపకున్నది స్థానికాధికారులకు బాలికాపాఠశాల నడచుచుండుట చాల కంటకముగానేయున్నట్లున్నది. పాఠశాలఆపివేయవలసినదని జాగీరు తహశీల్దారు పాఠశాలకార్యదర్శులతో అనగా వ్రాతపూర్వకముగా అట్లుచేయుటకు ఆజ్ఞయొసగబడేవరకు అట్లుకాజాలదని వారనగా మాకు తహశీల్దారుగారు మాకు భావమువహించియుండిరి. అయినతరువాత జనసంఖ్యగల ఇట్టిగ్రామమందు బాలికలపాఠశాలలేని కొరతతీర్పుటకై నేనుబాలికాపాఠశాలను నెలపదిహేనుదినములనుండి నడుపుచున్నాను. గ్రామస్థులు పంచకర్చనుకు ముప్పదిరేలు మాయింటికి. అష్టాదిషష్ఠులు చెల్లించుచున్నను బాలికలకై యొక్కప్రత్యేకపాఠశాల శ్రీజాగీరుదారుగారు స్థాపించకపోవడమేకాక ప్రజలచే నడుపబడుచున్న ఇట్టిపాఠశాలను యేవిధముగనైన మూయించవలయునని కుట్రలుపన్ని నిన్న రొక్క మురాశీల పోలీసుమున్సబుగారిచే పాఠశాలకార్యదర్శులగారికి పంపబడినది. అందుపాఠశాలకు అనుమతిగైకొనవలెనని తెలుపవలసినదని అట్లుచేయకున్న పాఠశాలను నిలిపివేసెదమని ఆజ్ఞాపించిరి.మురాశీలాకు ప్రత్యుత్తరమియ్యకముందే నేడుతెల్లవారుజామున పోలీసుమొహరిర్ పోలీసుజవానులను వెంబడించుకొని పాఠశాలకువచ్చి దానినిజప్తుచేసి, భవనమునకు తాళముకట్టి, వాటికిచీటీలుఅతికించి వాటిపైముద్రలువేసి పంచనామచేసి భవనమును స్వాధీనమొనర్చుకొన్నారు.అట్లు స్వాధీన మొనర్చుకొనుటకై పోలీసు పాఠశాలకువచ్చినప్పుడు వారివెంట సంకెళ్లు తెచ్చియుండెను- రాత్రింబవళ్ళు నలుగురుజవానులు భవనమును కాపలాకాయుచున్నారు పాఠశాలను స్వాధీనపరచుకొనిన నాటిఉదయము తొమ్మిదిన్నరగంటలకు నేను పాఠశాలకువెళ్లిచూడగా పోలీసుకాపలాయుండెను. అట్టిభవనమందే బాలికలరిజిష్టర్లు గడియారము పుస్తకములు, భూగోళపటములు, కుర్చీలు,బెంచీలు, పిల్లలు కూర్చుండేచాపలు, బ్యాటుమొదలైన సెట్లు, ర్యాకెట్లు మొదలగుఆటసామగ్రియంతా అందేయుంచబడి భవనమునకు మూడుతాళములు వేయబడియుండగా నేనుచూచి పోలీసువారొనరించిన ఈ మానుషకృత్యములకునగచి చేయునదేమియులేక తిరిగియింటికి వెళ్ళితిని. స్థానికపోలీసులు ఇట్లు అకస్మాత్తుగ పాఠశాలభవనమును పాఠశాలకార్యనిర్వాహకులకు తెలుపకుండగ స్వాధీనపరచుకొనుటవల్లను, మునుముందు పాఠశాలనునడుపుటయే దుర్లభముగనున్నది. తక్షణమే ప్రభుత్వము, ఆంధ్రనాయకులు, జాగీరురైతుసంఘమువారు ఆంధ్రమహిళామహాసభవారు, ఆంధ్రయువతీమండలివారు వారువీరననేల శ్రీవిద్యాభిమానులుమా బాలికాపాఠశాలకు సంభవించినఆపదను దూరముచేయుటకై తీవ్రప్రయత్నములుచేసి మాపాఠశాలభవనమును మాకు తిరిగియిచ్చునట్లుచేసి మునుముందిట్టిదారుణకృత్యములు స్థానికాధికారులచే కలుగకుండగచేయ ప్రార్థన-

ఇట్లు

కొలనుపాక బాలికాపాఠశాల కార్యనిర్వాహకురాలు ఆరుట్ల కమలాదేవి

(ఈపాఠశాల నగూర్చిఅధికారులతోజరిగినఉత్తరప్రత్యుత్తరములవివరములు ౫వ పేజీలోఇవ్వబడినవి గో-ప-సం.)

బాదేపల్లి భారతము

మార్కెటు మొహతిమిగారి వింతచర్య

పెరుమాళ్ల ఖండేరావుగారి లైసెన్సు అమలుచేయుట

(ఒ-వి)

బాదేపల్లి, ౨-౧౧-౫౦ఫ:

గత౨౨-౧౦-౫౦తేది ౨౦వసంచికలో బాదేపల్లిమార్కెటు మొహతిమిగారి వింతచర్యను గూర్చి పాఠకులుచదివియుందురు, శ్రీఖండేరావుగారు ఛీఫ్మార్కెటింగు ఆఫీసరుగారితో తన కుజరిగిన అన్యాయమునువిన్నవించుకొనగా, వారు న్యాయమునువిచారించి, మార్కెటుమొహతిమిగారిపై చేయదలచి నోటీసుయిచ్చినదానాను ఖండేరావుగారు ఎత్తివేసుకొనునట్లును, మార్కెటుకమిటీవారు ఎట్టిపరతులు లేకుండా లైసెన్సుఅమలుపరుచునట్లును రాజీ (అపస్తత్వియా)గావించి ఆప్రకారం ఉత్తర్వులుగావించిరి. వారిన్యాయపరిశీలనకు బాదేపల్లివర్తకులందరు ఆనందభరితులైరి. ఈకథయింతటితో ముగిసెను.

లోకల్ ఫండువారి వింతప్రకటన

మార్కెటుఆవరణలో వర్తకులకందరికి స్వంతమడిగెలులేవు. మార్కెటుఆవరణలో నేకొట్లు జరుగవలెనని మార్కెటుకమిటీవారి నిర్బంధమై కటిగలదు- అందుచేవర్తకులుచాలామంది (మడిగలులేనివారు) దాదాపునేసంవత్సరములనుండి మార్కెటుఆవరణలోని ఖాళీజాగాలో కొట్లుపెట్టుకొని పనిజరుపుకొనుచుండిరి-

లోకల్ ఫండువారు భూమిని ప్లాట్లుగాచేసి ప్లాటుఒకటికి షుమారు౧౨౦/-ల ధరనిర్ణయించి. కొనగలవారుకొని లోకల్ ఫండు వారిప్లానుప్రకారం రు౩౦౦౦/-లు ఖర్చుచేసి కట్టించగలభవనంతోలు యింతకుముందే మడిగలుకట్టించుకొనిరి. ఇప్పుడుమిగతావారిచేకూడ బలవంతముగా మడిగెలుకట్టించవలెనను నుద్దేశ్యముతో ప్రతివారుప్లాటుకొనవలసినదనియు, కొనలేనివారు నెలకు౧౦-౦-౦లు కిరాయిచెల్లించవలసినదనియు ఒకప్రకటనగావించిరి. రు౧౨౦/-లుఫరచేయుస్థలమునకు నెలకు రు౧౦-౦-౦ల కిరాయి ఏన్యాయమాగ్రమున నను సరించి గావింపబడినదో బోధపడుటలేదు. ఈలోకల్ ఫండువారే ఈబాదేపల్లిలో తమఖాళీస్థలమును ౧౦౦చ-గ నెలకు౧-౦-౦ ఒక్కరూపాయి కిరాయికియిచ్చుచూ, వర్తకులను౨౦౦చ-గ-ప్లాటుకు రు౧౦-౦-౦ల కిరాయిఅడుగుటనుగూర్చి బీదవర్తకులు తటాపటాయించుచున్నారు.

వర్తకసంఘ స్థాపన

బాదేపల్లివర్తకులందరు నిన్న (శ్రావణ శు౧౫లు గురువారం) సాయంకాలము సేటు అబ్దుల్ లతీఫ్ అబ్దుల్లా గారియింట సమావేశమై ఒకవర్తకసంఘమును ఈక్రింది కార్యనిర్వాహకవర్గముతో నేర్పాటుగావించిరి-

శ్రీయుత మాణిక్యంసేటుజీ- అధ్యక్షులు. హరినారాయణచౌదరి గారు ఉపాధ్యక్షులు, పంతులు రామారావు కార్యదర్శి, శివసోమయ్య కోశాధ్యక్షులు. ఇంకా౭గురుసభ్యులుకలరు-

జనగామ తాలూకాలో తకావీవసూళ్లు

(ఒకవిలేఖరి) హైదరాబాదు, మెహర్ ౪

నల్లగొండజిల్లా జనగామతాలూకా (గామములగుకుందారము, చీటూరు, దబ్బెట, కోడూరు, కూనూరు, చినపడూరు, సముద్రాల, పర్వపల్లి, ఇప్పగూడెం మొదలగుగ్రామములలో తకావీబకాయిలు జనగామతాలూకా తహశీల్దారుగారు చాలాపట్టుదలతో వసూలుచేయుటవలన, కాలపరిస్థితులు సరిగలేక చాలాదినులతోనున్న రైతులకు గోరుచుట్టుపై రోకలిపోటుగానున్నది ఈ తకావీ రకములు ౧౩౩౭ ఫ నాటివని తెలియుచున్నది. ఏది ఎట్లున్నను ఈకష్టకాలమందు తాత్కాలికముగా ఆపచేయుటకైనను రైతులుప్రభుత్వమువారితో ప్రత్యేకదర్ఖాస్తులు, విజ్ఞప్తులపంపాలమునను, కేకలు ప్రధానసభాద్వారాను మొరపెట్టుకొనవలెయును.

కాలపరిస్థితులు

(ఒకవిలేఖరి)

పెద్దముల్లారెడ్డి, ౧-౧౧-౫౦ ఫ,

నిజామాబాదు తాలూకాలోచేరిన పెద్దముల్లారెడ్డి గ్రామములో చాలాకాలమునుండి వర్షములేక సస్యపైరుపచ్చలన్ని యుద్భక్ష్మీ-పటలపైలడుగంటెను. ఇందుచేప్రజలకు త్రాగుటకునీరును బీదప్రజలకుతినుటకన్నమునులేక నిరపాయదీక్షనువహించి భగవధ్యానమొనరించుచుండిరి. అవ్వల్ తాలుక్దారు (నిజామాబాదు) గారు మాపల్లెటూరు నకువిచ్చేసి మాబీదప్రజల మొరలుఆలించి ఎల్లబాధలనువారింపగలమని ధైర్యమిచ్చిరి.

వనపర్తి నాగరకర్నూలు రోడ్డు

(ఒక బాటసారి)

వనపర్తి నాగరకర్నూలుకు రోడ్డులేదు లేదు. అది కావలెనని అభిప్రాయముతో ప్రభుత్వమువారి దృష్టికి రావలెనని పత్రికద్వారా తెలుపుకొనుచున్నాను-దయామయులగు మన ప్రభుత్వమువారు హైదరాబాదునుండి నాగరకర్నూలుకు రోడ్డువేసినారు-ఈరోడ్డు బాదేపల్లినుండి చీలిపోవును- నేరుగా మహబూబునగరమిదుగా కొత్తకోట వ్యాపర్లవరకును మంచి రోడ్డువేసినారు- కొత్తకోటనుండి వనపర్తికిని రోడ్డుకలదు- వనపర్తి సంస్థానం వారు తమఇలాకాలోని బుద్ధవరంవరకురోడ్డువేసినారు-అటునాగరకర్నూలుతాలూకాలో బిజినపల్లిమీదుగా రోడ్డుపోవును. నాగరకర్నూలునుండి వనపర్తి ౨౨మైళ్లదూరములే-కాని బుద్ధవరంనుండి బిజినేపల్లికి ౬మైళ్ళదూరము రోడ్డులేనందున ప్రయాణికులకు, అధికారులకు, వ్యాపారులకు, చాలాయిబ్బందేకాక నష్టమున్నూ కలుగుచున్నది-ఇప్పుడుసర్కారీబస్సులు బిజినపల్లికివెళ్లును. బుద్ధవరంవరకువెళ్ళి వాపసుపోవును. ఈరెంటికిని మధ్యనయుండు ౬మైళ్ళబాటపై రోడ్డువేసిన వనపర్తి నుండి ౨౨మైళ్ళదూరంలోయున్న నాగరకర్నూలుకు బస్సులునడుచును- ఇప్పుడు రోడ్డులేనందున వనపర్తినుండి నాగరకర్నూలుకు వెళ్లదలచినవారు వనపర్తినుండి కొత్తకోట కొత్తకోటనుండి బాదేపల్లి, బాదేపల్లినుండి నాగరకర్నూలుకువెళ్లవలెను. అనగా౬౩మైళ్లదూరం ప్రయాణం చేయవలెను- ఒక్క౬మైళ్ళరోడ్డులేనందున ౨౨మైళ్ళకుబదులు ౬౩మైళ్ళదూరం ప్రయాణం చేయవలెనంటే ఎంత ఖర్చుఎంతశ్రమ, ఎంత కాలహరణం కలుగునో చూడండి.

నేనుచూపించినవిధముగా బుద్ధవరంనుండి బిజినేపల్లికి ౬మైళ్ళరోడ్డువేసినచో పాలెంపేటజాతరకు వ్యాపర్ల, కొల్లాపురం, కొత్తకోట వారును, ఈ మార్గంగానే పోగలరు.

సుమారు ౨సంవత్సరాలక్రిందట సర్ థియోడోర్ టాస్కర్ దొరవారు వనపర్తికివచ్చి అచ్చటినుండి నాగరకర్నూలుకు పోదలచి యుండిరి. అప్పట్లోవారువచ్చేదానికిముందుగా నాలుగుదినాలు బుద్ధవరంనుండిబిజినేపల్లికిమధ్యనున్నదు బండ్లబాటనుదురుస్తుచేసి రాళ్ళుతీయించి వానలుకురుట్లకప్పిదమ్ములుచేసి వంపులనుసెక్కించి బాగుచేయించిరి-అట్టిబాటపైననే సర్ టాస్కరుగారు వెళ్ళియుండిరి-కావున హైకోర్టువారికి ఈరోడ్డుపొటిమూరేమునబాటవేయించిన లాభమందు సంగతి జ్ఞాపకముండును.

ఈకరువుకాలములో ఇచ్చట రోడ్డువేయించిన ప్రభుత్వమువారు బీదలనుపోషించుటయునూ- సర్కారువారికినిలాభముండును= ఇప్పుడునూబీదలకూడాఅన్నముగాలబ్ధింతురు- ఈమార్గమను రోడ్డువేయించినచ్చునలవడిన సర్కారువారికి చాలాలాభముండును-ప్రభుత్వమువారు ఈబీదల మొరలను ఆలకించి తొందరగా యీపని ప్రారంభింతురని ప్రార్థన.

గోలకొండపత్రిక

వృషనామసం॥ర శ్రావణ బ॥ ౭

గురువారము

ముందుకా? వెనుకకా?

భారత దేశము రాజకీయంగా ముందునకు నడుస్తున్నట్లా, లేక వెనుకకు నడుస్తున్నట్లా? అనేశంక ప్రబలమైపోయినది. ఇంగ్లాండులో పార్లమెంటులో ఇండియా మంత్రిగారగు అమెరీగారు మాట్లాడడమేలరుదు? ఎప్పుడైనా నవాళ్ళకు జవాబు సెలవిచ్చినా, "కాదు," "లేదు" అనుముక్తసరు ముక్తాఫలాలను జారవిడుచును. ఇండియాచర్చపై మాట్లాడినా జిన్నాగారి పేరు అందుతప్పకుండా ఉంటుంది. పైగా ఏదైనాకొత్త పేచీ లేవదీస్తారు. ౧ ఆగస్టునాడు పార్లమెంటులోవారిచ్చిన మహోపన్యాసం విన్నతర్వాత మనము వెనుకకు నడుస్తున్నాము అను భావన గట్టిపడుచున్నది. ఐకమత్యములేని జాతికి, పరస్పరంకలహించే దేశానికి, దేశాభిమానంలేని సంఘానికి నిష్కృతి యెన్నటికిని కలుగదు.

ఇప్పుడు ఇంగ్లాండు దేశానికి ప్రధాన మంత్రిగారు చర్చిల్ గారైయున్నారు. వారు మంత్రిపదవి స్వీకరించిన నాటినుండియు రెండుమారులేమో ఇండియాపేరెత్తుకొన్నారు. ఎత్తుకొనిఇండియా సిపాయీలు బహద్దరీగా యుద్ధముచేసినారని చెప్పి షాబాష్ అన్నారు. అంతే! అయితే ఈ ప్రధానమంత్రిగారింతులకు ఇంతగట్టిగా మౌనముద్రవేసుకొన్నారు. అంటేవారి భావనలను మనము గుర్తించుటకుగాను వారు ౧౯౩౧లో రౌండుటేబిల్ సమావేశములో నిండుపార్లమెంటులో చెప్పిన అభిప్రాయాలనుస్మరణకుతెచ్చుకోవలయును ఆవేవనగా—ఇండియాకు స్వాతంత్ర్యమిస్తామని గవర్నరు జనరలుకాని, ఇండియామంత్రికాని ప్రధానమంత్రికాని తుదకు చక్రవర్తికాని ఏమిచెప్పినా అది చెల్లనేరదు. పార్లమెంటులో శాసనము ఒక్కటే ఇంగ్లీషువారిని బంధించును-అని చెప్పిరి. అదే కాలములో చర్చిలు గారిట్లనియుండిరి: "ఇంగ్లాండులోని అయిదుమందిలో నలుగురు ప్రకారం సామ్రాజ్యముపై ఆధారపడి బ్రతుకుచున్నారు." అంత మాత్రమేకాదు. వారింకా ఇట్లుసెలవిచ్చిరి.

> "చక్రవర్తిగారి కిరీటములో ఉండే అనర్ఘరత్నమైన హిందూస్థానమును మేము ఎన్నటికీనీవదలుకోనము"
>
> (We have no intention of surrendering the most precious jewel in His Majestys Crown, Ind a.)

ఇట్టి అభిప్రాయాలుకలిగిన చర్చిలుప్రధానమంత్రిగారు ఇప్పుడు ఇండియా విషయంలో అదేపనిగా మౌనంవహించినాడంటే, దానికి అర్థమాతునేయున్నది. ఇట్టి మంత్రాంగములో అమెరీ,ఇండియామంత్రిగారొకరు. వారు ఒకసులభసూత్రంకనుగొన్నారు: "భారతీయులు తమలోతాము సమాధాన పడవలెను కాని మాదేముందయ్యా. వారంతాయేకవాక్యంగా ఏదినిర్ణయించుకొంటారో దాన్ని మేము ఆచరణలో పెట్టుతాము" అని పదేపదే అంటున్నారుపాపం. కాని భారతీయులకేమి వచ్చిందోకాని వారు సమాధానపడరు. ఒకఇంటిలోని ఏకోదరులైన అన్నదమ్ములు సమాధానపడరు అప్పుడు న్యాయంచెప్పే కచ్చేరీవారు న్యాయంప్రసాదించుతారు. మరి యింత పెద్ద భారతదేశంలో నిండిన హిందూ, ముస్లిం, సీకు,క్రైస్తవాది మతాలవారు సమాధానపడుతారా? ఒక వేళ ఎవరు సమాధానపడినా ముస్లింలీగువారు ఒప్పుకొంటారా? వారొప్పుకోకుంటే, అమెరీగారున్నూ ఒప్పుకోనట్లే! ఒక వేళ ముస్లింలీగుకూడా కాలవైపరీత్యంవల్ల సమాధానపడితే చాలునా అంటే అంతటితో వ్యవహారం ఆగలేదు. ౫౬౦చిల్లర దేశీయసంస్థానాలవారున్నూ సమాధానపడవలెను. ఈప్రభువులుతమగొంటెమ్ రైతులతో గోచిబట్టకూలీలతో ఎట్లుసమాధానపడగలరు? ఒక వేళ వారున్నూ సమాధానపడిరిపో! అప్పటికినీ వ్యవహారమాగనట్లున్నది. ఎందుకంటే మొన్ననే (౧ ఆగస్టునాడు) పార్లమెంటులో అమెరీగారేమన్నారు? హిందూస్థానానికి ప్రజాపాలనం (డెమాక్రసీ) పనిపోదుఅని అన్నారు.ఎందుకంటే అల్పసంఖ్యాక వర్గాలవారిదెప్పటికిన్ని కుక్కబ్రతుకేనట. (The minority always remains the underdog) అట్లైతే ఏమిచేయవలసియుండును. ఇంకేముంది. ఇండియాలో ప్రజాపరిపాలనం రద్దుకావలసిందే, వేరేఆలోచనలు చేయవలసినదేఅనిఅమెరీగారు సెలవిచ్చినారు. There our system ceases to be workıble & other methods have to be devised. వేరేపద్ధతులంటే యెట్లుండును? అంటేవాటి స్వరూపం మనమూహించుకోవలెను. బహుశా౧౯౩౫ ఇండియా శాసనం యుద్ధానంతరం రద్దగును. దాని తావులో హైద్రాబాదు రాజ్యాంగశాసనంవంటి శాసనం రావచ్చును. ఈ వాక్యాన్ని చదువుకొన్నవారు దిగ్భ్రమచెంది ఆశ్చర్య పడవచ్చును. కాని పూర్వాపరములను విన్న తర్వాత యీఊహకుతావున్నదో లేదో చూడండి.

కొన్నిమాసాలక్రిందట అమెరీగారు "భారతదేశములోని కొన్ని దేశీయసంస్థానాలలో ప్రత్యేకవర్గాల ప్రాతినిధ్యము Functional represetation of varied interests ఏర్పాటై యున్నది. అట్టిరాజ్యాంగము బాగానడుచుచున్నదని అన్నారు ఈపరిస్థితిపై. హైదాబాదులో రానున్న రాజ్యాంగశాసనము ఏర్పాటు చేయబడింది.

నేషనలు డిఫెన్సుకౌన్సిలులో వైస్రాయిగారు వివిధవర్గాలవారిని నియామకముచేసినారు. వీరందరును వ్యవసాయం, వ్యాపారం, కూలి, పరిశ్రమలు, మున్నగు వివిధవర్గాలకు ప్రతినిధులని అమెరీగారు చెప్పుచుతుండకిట్లన్నారు. ఈ పద్ధతిపై ముందురాజ్యాంగమునడుచునని సూచననుకూడా అమెరీగారు చేసినారు. సర్ సప్రూగారు కొన్నిదినాల క్రిందట బొంబాయిలో మితవాదులసభ కధ్యక్షతవహించిన సందర్భములో సభాంతిములో భారతదేశము జాగ్రత్తగా ఉండవలెను అని యీక్రింది విధముగా సెలవిచ్చిరి.

"పరిస్థితిచూడగా చాలాగొప్ప ఉపద్రవము కలిగేటట్లున్నది. అందులోను విశ్లేషించి శాసనసభయొక్క అజ్ఞచే తొలగించ వీలుకానట్లుగా కార్యనిర్వాహకవర్గము నేర్పరచు సిద్ధాంతమును, వృత్తులనుబట్టి ఆవర్గమందు ప్రతినిధులను ఏర్పరచు సిద్ధాంతమును బలపరచువాలుకుబడిగల పురుషులు ఇంగ్లాండులోను భారతదేశములోనుకూడఉన్నారన్న సంగతిని జ్ఞాపకముంచుకొన్నపుడు ఆ ఉపద్రవము సంగతి తలకెక్కగలదు. ఇటువంటిప్రణాళికల అంతరార్థమును ప్రజలుసరిగా తెలిసికొనవలెను. ఈప్రణాళికలకు ఇంగ్లాండులో గొప్పపలుకుబడిగల వారలప్రోద్బలమున్నది. ఇట్టిఅభిప్రాయములుగల వారలు కొందరు భారతదేశములోనుగలరు. వారలలో కనీసముఒకరైనను వైస్రాయిగారి కార్య నిర్వాహకవర్గమందు ఒక సభ్యుడుగావచ్చును."

ఈ కారణాలచేత భారతదేశ రాజ్యాంగం వెనక్కు నడుస్తూ ఉందని ద్యోతకమౌతుంది.

భారతీయులు తరతరాలనుండి పైనాన్సు (కోశము) డిఫెన్సు (సంరక్షణలేక సైన్యము) అనురెండు శాఖలను తమవశంచేయవలసిందని కోరుచూ ఉండిరి. ఇతర శాఖలను భారతీయ మంత్రులకిచ్చినారు కాని యీ రెండున్నూ భారతీయుల కియ్యలేదు. ఇదేమండీ అనిఅంటే అమెరీగారిట్లంటున్నారు. ఈ శాఖలు ముఖ్యమైనవికావు అందుచేత భారతీయుల కియ్యలేదు. ముఖ్యంకానివే భారతీయులకు పారవేసి ముఖ్యమైనవని చెప్పేసప్లై శాఖ, కూలిశాఖ తామేఉంచుకొంటే ఎంతోఅనుగ్రహంగా ఉంటుంది మహాప్రభో అనియెందుకో ఒకభారతీయరాజకీయనాయకుడున్నూ అనలేద!

లార్డు హాలీఫాక్సుగారు (లార్డు ఇర్విన్ అను పేరుతో) భారతదేశపు వైస్రాయిగా ఉండి మొన్నటివరకు అమెరికాలో ఇంగ్లీషు రాయబారిగా ఉండిరి. వారిని అమెరికావారు నిలదీసి ఇండియాకుస్వాతంత్ర్యమిచ్చేమాట కేమంటారు, అనిఅడుగగా వారు చెప్పినదేమంటే.

౧. భారతదేశానికి స్వాతంత్ర్యమిచ్చేగడువు నిర్ణయించుట కష్టము, అసంభవము.

౨.ఇంగ్లీషువారు తమసామ్రాజ్య ప్రత్యేకస్వత్వములను (Imperial preference) వదలుకోరు.

అని ఇతర కారణాలతోపాటు పైరెండు ముఖ్యకారణాలను కూడా తెలిపినారు.

ఇవన్నింటిని సమన్వయించుకుంటే ఏమిపర్యావసానం? మన ప్రాచీనులు వేదాంతపక్షముగాను గణితశాస్త్ర పక్షముగాను చెప్పిన

> "పూర్ణమదఃపూర్ణమిదం
> పూర్ణాత్పూర్ణముదచ్యతే
> పూర్ణస్య పూర్ణమాదాయ
> పూర్ణమేవావశిష్యతే"

అను తత్వాన్ని మననముచేసుకొని తృప్తిపడవలసి యుంటుంది.

గోలకొండడైరీ

౧౯౪౧ ఫ.

౧౦౦౦ ప్రతులకు పైగా అమ్ముడుపోయినవి.

లెక్క చూచుకొంటే మాకు నష్టం కనబడుతుంది

౮ మెహరులోపల మాకార్యాలయంలో వసూలైన ఆర్డరుపై ప్రాతధర తీసుకొంటాము

ఇక ౮ మెహరునాటినుండి క్యాలికో డైరీధర

౧ రూపాయి

సగం చర్మం	౧—౪—౦
పూర్తిచర్మం	౨—౮—౦
రెండుకాపీలు	౦—౧౪—౦

(నోటు:— మనియార్డరుపంపువారు టపాఖర్చుక్రింద ౦—౫—౦ పంపవలెను)

ఆత్మరక్షణకై శరీరబలము ఉపయోగించుట

కాంగ్రెస్ వాదుల కర్తవ్యము
గాంధిమహాత్ముని ప్రకటన

వర్ధా,౧౧, ఆగస్టు ౫

గాంధిమహాత్ముడు పత్రికలకు ఈక్రింది ప్రకటన గావించుచున్నాడు:—

"పంజాబునందలి లాల్ జెయిలులోని రజానంది నాకువ్రాసిన ఉత్తరముయొక్క సంక్షేపము పత్రికలలో నేనుసూచించితిని. ఉత్తరములో చేయబడిన ప్రశ్నయేమనగా: బందిపోటుదొంగ ఒకడు దౌర్జన్యముచేసి, తన ప్రాణమునకు అపాయముకలిగించునపుడు కాంగ్రెసుసభ్యుడు ప్రతిక్రియగా దౌర్జన్యపద్ధతులననుసరించినను. కాంగ్రెసులోసభ్యుడుగా నుండవచ్చునా?

"వీలగును. ప్రతికాంగ్రెసునిబంధనను బుద్ధిపూర్వకముగా భగ్నముచేసినప్పటికిని జనులు కాంగ్రెసులో నుండవీలగును. కానిఅట్టివారు కాంగ్రెసులో నుండవీలగునాయని నన్నడుగుచో మాత్రమునుండరాదని నేనుప్రత్యుత్తరమొసంగుదును. ఇదిసామాజికజీవమునకు సంబంధించినవిషయము. మంతరంగిక ప్రవర్తన విషయమున కాంగ్రెసువారు నియమమేదియు గావించియుండలేదు. తనఆస్తిని దౌర్జన్యముచే హరించుదొంగను లేక, తనకుమాత్రమేవమునుభంగపరుప ప్రయత్నించుచున్నవానిని దౌర్జన్యముచే ప్రతిఘటించువారి ప్రవర్తనమునువిచారింప కాంగ్రెసున్ని రాకరించును. కాంగ్రెసుయిట్టిచేయుట సమంజసమేయినను ఆత్మరక్షణకై కాంగ్రెసువారు రేర్పరుచు వాలంటీరుసంస్థలును, కాంగ్రెసువారు చేరియున్న వాలంటీరుసంస్థలును దౌర్జన్యరాహిత్యమునకు కట్టుబడియుండవలెనని పూర్వాలోచింపబడియుండిన కాంగ్రెసుతీర్మానము స్పష్టముగా తెలియుచున్నది. ఈనిబంధనను భగ్నము చేయువారు, అట్టిసందర్భములలో కాంగ్రెసువాదులు దౌర్జన్యముపయోగింపవలెనని ప్రచారముచేయువారు కాంగ్రెసునుండి వెడలగొట్టబడవలెనా అనునదివేరువిషయము. నాఅభిప్రాయముస్పష్టమే. అట్టివారినినేనుకాంగ్రెసునుండి వెడలగొట్టను, ఢిల్లీకాంగ్రెసుకమిటీ అధ్యక్షునికి నేనువ్రాసినఉత్తరమునకు అపార్థముగావింపబడెను. అట్టివారినికాంగ్రెసునుండి వెడలగొట్టరాదని నేనుస్పష్టముగాచెప్పియుంటిని. అట్టిచర్యచాలరుదుగా గైకొనబడవలెనని నేనుమొదటినుండియు తలచుచుంటిని.

మున్షీగారి వ్యవహారము

మున్షీగారిక చేసిచ్చిన సలహాకుకొందరు అపార్థములుచేసిరి. అట్టివారిని వెడలగొట్టవలెనని నేనను చున్నానని వారుతలచిరి. మున్షీగారుగైకొనినచర్య ఉదాత్తుడగుపురుషుడు గైకొనిన చర్యయని నాయభిప్రాయము, బహిరంగము గావారు ఆక్షేపింపదగిన దేదియుచేసియుండలేదు. వారికికొన్ని సంశయములుకలిగి నన్ను సలహాఅడిగిరి, కాంగ్రెసునుండి వెడలిపోవుటవారికిని, కాంగ్రెసుకును గూడ క్షేమమని నేనుచెప్పితిని, ఇందులవంతమును మాత్రమునేకుండెను. వారు ఐచ్ఛికముగానీతిబద్ధులై కాంగ్రెసునుండి వెడలిపోయిరి. నేనిచ్చిన సలహాకు దుఃఖపడవలసినఅవసరమేమియు నాకు కనబడదు. ఇట్టిసందర్భములన్నిటియందును నేనిసలహానియ్యుటకు సంశయింపను."

సికింద్రాబాదు ధర్మవైద్యశాల

గతసంవత్సర నివేదిక

ఉచితఔషధాలయము ౧౯౪౦సంవత్సరముతో నాలుగుసంవత్సరములుజరిగినది. గతసాంవత్సరిక నివేదికను తాముచూచియుందురు.ఈసాంవత్సరిక నివేదికనుచూచినప్పుడు వైద్యాలయముయొక్కస్థితి అభివృద్ధిమార్గముగానున్నదని తెనుకు స్పష్టముకాగలదు. ఈసంవత్సరమునందు ఆదాయమునుండి ఖర్చులుపోను రూ౧౫౧—౫—౧నిలువలేలుచున్నది. ఔషధములకుగాను రూ౩౫౦ వెచ్చింపబడెను. ఇందులో రూ౧౯—౧౩—౧ నిలువబాకీ. అయితేబ్యాంకిలో రూ౧౧౮—౦—౦ నిలువ కనబడుచున్నది. గతసంవత్సరమునకంటే యీసంవత్సరముకూడనిర్వహణము నిశ్చయముగను బాగుగాతోను జరిగించుటయునుస్పష్టము. రమారమి మనిషికొక్కటికి ౩౧/ అణాలు వ్యయముచేసినట్లు తేలుచున్నది.

వైద్యాలయమునకువచ్చు రోగులసంఖ్య నానాటికి పెరుగుచుండున్నది— గతసంవత్సరముకంటె యీసంవత్సరము నాలుగువేలమంది పెరిగిరి. అనగానూటికి౧౦వృద్ధి. నూతనరోగులసంఖ్యలో యీసంవత్సరమున రెండుహిందువులలోను, ౪౦౦ మహమ్మదీయులలోను కనబడుచున్నది— అనగా హిందువులసంఖ్యలోవృద్ధి నూటికి౧౦. మహమ్మదీయులలోనూటికి౨౦— ఈవిషయమునుబట్టి యీసంస్థ హిందూమహమ్మదీయ ప్రజలయొక్క సమానమైన ఆదరగౌరవములను పొందుచున్నట్లు కనబడుచున్నది—

గతసంవత్సరము ప్రభుత్వమువారి సహాయము పొందలేకపోయితిమని తెలియజేసితిమి. నిరుత్సాహముచెందక అవిషయమునకృషిజరుపుచు నేయున్నాము— అచిరకాలములో ఫలదాయకముకాగలదని విశ్వసించుచున్నాము—

ఇదివరలో ఉదారులగుప్రజలు చందాదారులుగను పోషకులుగనుచేరి మాకుతోడ్పడినారము, ప్రోత్సాహముకలిగించిరిరో అట్టివిధముగనే ద్విగుణీకృతోత్సాహముతో సహాయముచేసెదరని నమ్ముచున్నాము.

ఈఏడు మొత్తము చికిత్సపొందినవారు౩౯౮౩౯ మంది— అందుహిందువులు ౩౮౦౭౫మంది, మహమ్మదీయులు౧౯౩౩౭మంది, క్రిస్టియనులు ౨౩మంది క్రొత్తవారు పాతవారిమొత్తము౩౦౭౭౫.

గతసంవత్సరములోచందాలు, ధర్మపెట్టిలో వేసినది, పారితోషికము, బ్యాంకిలోఉన్నదాని వడ్డీకలసి రూ౯౧౧—౩—౦లుఆదాయము. చందాలవల్లవచ్చినది రూ౭౦౬—౬—౦లు— ఔషధాలకైఖర్చు రూ౩౭౩—౯—౧లు — ఇంటిబాడుగ ఇతరఖర్చులుపోను రూ౧౫౧—౫—౧లు మిగిలినది.

నిజామియా కళాశాల

హైదరాబాదు[దక్కన్]. మెహరు ౩ హైద్రాబాదులోని నిజామికాలేజీయొక్క వార్షికోత్సవము ఘ.ఉ.ర-బిరారు యువరాజాగారి అధ్యక్షతలో ౩ మెహరునాడు జరిగెను. ఆసందర్భములో శ్రీవారికి కాలేజివారు సన్మానపత్రమర్పించుచు ఈకళాశాల పూర్వనిజాంగారిచే ప్రారంభింపబడి ఇప్పటిప్రభువులగారి తిరోవకత్వములో నడిపింపబడుచున్నదని చెప్పిరి, అందున శ్రీయువరాజాలంగారు వారిని అభినందించుచు ప్రసంగవశమునఇప్పటియూరోపుయుద్ధములో బాలురను స్త్రీలనుగూడ చంపుచున్నారని విచారమును వెలిబుచ్చిరి.

కొలనుపాక బాలికాపాఠశాలజప్తి

పోలీసుఅధికారులతో ఉత్తరప్రత్యుత్తరముల వివరములు

కొలనుపాక పోలీసుస్టేషన్ దఫ్తరము నుండి పంపినపత్రము

కొలనుపాకజాగీరు, భోనగిరితాలూకా, నల్గొండజిల్లా, ౩౦ షహరేవరు ౧౩౫౦ ఫ.

సయ్యద్‌జియాఉద్దీన్ హైదరీ, పోలీసు సబు యిన్స్‌పెక్టరు, కొలనుపాకస్టేషను హౌసుండి కొలనుపాక గ్రామకాపరస్థుడగు రామచంద్రారెడ్డి-

విషయం: వీరనారాయణస్వామి దేవాలయపు ఆవరణలో ఖానిగిపాఠశాల ప్రారంభించుట-

యీవిషయంలో నీకు తెలుపునదేమనగా వీరనారాయణస్వామి దేవాలయములో ఏనూతన భవనమైతె ఆజ్ఞపొందకుండ నిర్మించబడినదో అందునీభార్య బాలికలపాఠశాల నెలకొలిపినది. మరియు పాఠములు బోధించుచున్నది. కావున ఇదిమట్టుగానే ఖానూను ప్రకారము ఖానిగీపాఠశాలపెట్టుటకు అనుమతిపొందినది తెలుపవలసినది- ఆజ్ఞపొందినచో ఆజ్ఞాపత్రము నివేదించవలసినది- లేనిచో పాఠశాలను ఎత్తివేయవలెను-

(సంతకము) ముంతజిమ్‌పోలీసు కొలనుపాక

కొలనుపాక బాలికా పాఠశాల దప్తరము నుండి జవాబు

౩౧ షహరేవర్ ౧౩౫౦ఫ.

కొలనుపాక బాలికాపాఠశాలకార్యదర్శియగు రామచంద్రారెడ్డినుండి కొలనుపాక పోలీసు స్టేషన్ ముంతజిమ్ గారికి

విషయం:- కొలనుపాక బాలికా పాఠశాల స్థాపన.

౧ ముంతజిమ్‌పోలీసునుండి నిషాన్[౨౫౫] ౩౦షహరేవర్ ౧౩౫౦ఫ-తేదిన వచ్చిన బాబుకు జవాబు ఏమనగా? వీరనారాయణస్వామి దేవాలయములో కట్టబడినభవనము ఆజ్ఞపొందనిదికాదు. ౩తీరు౧౩౫౦ఫ-తేదిన. తహశీలు నుండినిషాన్ గల మురాసిలాద్వారా ఆజ్ఞపొంది భవనము నిర్మింపబడినది-యిందు బాలికాపాఠశాల స్థాపింపబడినది. మరియు దీనికై ఆజ్ఞపొందుటకు వేరే కొరుచున్నాము జరుగుచున్నది-ఇప్పటి ప్రభుత్వఆజ్ఞలను బట్టి ఖానిపాఠశాలకొరకు ఆజ్ఞపొందఅవసరములేదు తెలుపుటచాలును. ఇదేకాకుండ నాకు తెలిసినంతవరకు పాఠశాలస్థాపనతము విషయములో పోలీసు శాఖకు యేమిసంబంధములేదు- విద్యాశాఖకు ఆక్షేపణవున్న అక్కడ జవాబు చెప్పుకొబడును-

ఆ ఆశ్చర్యముకలిగించుచున్న విషయము ఏమనగా నేడు పోలీసుమొహతమీము కొందరు పోలీసు జవానులువచ్చి మాకు తెలియకుండ స్కూలుకు తాళము వేసి పంచులసంతకముగల చిట్టీలువానిపై అతికించి దానిపై పోలీసుపైరావుంచినారు-

జప్తుచేయబడిన స్థలములో స్కూలుకు సంబంధించిన చాలసామాను బాలికలఆటవస్తువులుపుస్తకములు మొదలగునవి వున్నవి- ఆవివాండ్లకు ప్రతిదినము అవసరము- స్థానిక పోలీసు వారి యీ చర్య సంపూర్ణముగ చట్టవిరుద్ధము—మరియుఆక్షేపణీయము-పాఠశాలను రొమ్మిత్తి చేయు సంబంధము పోలీసుకు రేమాత్రములేదు- ఇంకే మహాక్కు మరొకక్కు ఆజ్ఞలున్నను కారణముడుగకనే పాఠశాలభవనమును మరియు వస్తువులను జప్తుచేయకూడదు- పాఠశాల స్థలమును వస్తువులను జప్తుచేయకూడదు- పాఠశాల స్థలమును వస్తువులను ఆక్రమించుకొనుటకు యేమి ఆజ్ఞలున్నవో తెలుపుదురని ఆశించుచున్నాను-

(సంతకము) రామచంద్రారెడ్డి.

పోలీసుము తజిమ్‌దఫ్తర్,

స్టేషన్‌కొలనుపాక

నిషా- ౨౫౩: నిషాన్ మిసల్ ౩౧

విషయం: వీరనారాయణదేవాలయావరణలో ఖానిగిబడిస్థాపన

రామచంద్రారెడ్డిగారికి కొలనుపాక

౩౧ షహరేవర్ ౧౩౫౦ ఫసలి వ్రాతకుజవాబుయేమనగా స్థానికపోలీసువారిచర్య ఆక్షేపణీయమని నిర్ణయించుటకు మీలోకూడ సాహసముకల్గినది. ఆజ్ఞపొందని వెళ్ళాన్లబడిని రొమ్మిత్తి చేయించెఅధికారము పోలీసువారికివున్నది లేనిది నీకేమి తెలియును? ముందు యిట్టిమాటలు సంక్షేపించుకోవాలె "తనహద్దునుతాను తెలుసుకోవలె" అనుసామెతను చదువుకో!! తనదుష్పటికన్న యెక్కువగాకాళ్ళుసాచుకొనుట బుద్ధిమంతుల లక్షణము కాదు-

(సంతకము) జియావుద్దీన్ ముంతజిమ్

లక్ష్మీనరసింహ రెడ్డిగారి ప్రకటన

పోలీసుఅధికారుల చర్యలు న్యాయబద్ధమైనవికావు

కొలనుపాక మెహరు ౫

శ్రీయుత లక్ష్మీనరసింహారెడ్డిగారు ఈక్రింది ప్రకటనయిచ్చినారు, కొలనుపాకనవాబు ఉరాబుయారుజంగుగారిజాగీరు ఇక్కడప్రజాశ్రేయసకు వీరనారాయణస్వామి దేవాలయావరణములో రామానుజకూటము చందాలువసూలుచేసి నిర్మించవలెనని తీర్మానించిదేవాలయముయొక్క స్థానాచార్యగారితో స్థానికజాగీరుతహశీలులో మొహతమ్మగరకాపులో దరఖాస్తుపెట్టించిరి. దానికిఆజ్ఞకూడదొరికెను, గ్రామమునచందాలు వసూల్చేసి గ్రామాభిమానులు భవననిర్మాణముయొక్క ఆజ్ఞతహశీల్ నుండి నిషాన్ ౧౩౯ తేదిచ ౬-తీరుసన్ ౧౩౫౦ పొందికట్టడము అత్యంతశ్రద్ధాభిమానములతో ఆరంభించిరి ౮౧౫ అమర్దాద్ సన్ ౧౩౫౦లో తహశీల్‌నుండియివ్వబడిన ఆజ్ఞఅధికారమునకు మించియుండుటచే యిరువదినాలుగుగంటలలో నిర్మాణము ఆపివేయవలెనని తహశీల్‌నుండిఆజ్ఞవివబడినది. అట్లుఆపివేయుటవల్లముందరివర్షాకాలాఅసంపూర్తిగవదలివేయుటవల్ల గోడలువర్షాలకునాని నష్టపడుచున్నవి తక్కినయిల్లుకూడ కూలిపడకపోయెను, వెనుతక్షణమే నవాబుగారివద్దకువెళ్లి క్రమబంధంగ జరుగుచున్న కట్టడముఆపించుటవల్ల చాలనష్టమగుచున్నది. కనుక వెంటనేరద్దుపరచవలెనని ప్రార్థించగ తాము స్వయంగాకొలనుపాకకువచ్చిభవనము చూచి ఆజ్ఞయిత్తుమనిసెలవిచ్చిరి. ఒకటిరెండుతోజాలతరువాత కొలనుపాకకువిచ్చేసి కొత్తగకట్టుచున్నయిల్లుచూచి తాము హైదరాబాదుకు వెళ్లి తక్షణమేఆజ్ఞపంపింతుమని రైతులకుచెప్పిఅప్పుడేవెళ్లిపోయిరి- తదుపరిపూజారీలకు దేవాలయముకైలాసమువ్వచున్న, మామాడ్లుజాగీరువాండ్లు యివ్వనిరాకరించిరి. ఈభవనములో ఒక బాలికాపాఠశాల శ్రీ రామచంద్రరెడ్డిగారి సతీమణిగారగు కమలాదేవి గారునడుపుచుండిరి, ౧౦౭౫షహరేవరు ౨ యామురేమునగంటలకు పూర్వమేపోలీసు మొహతమీమునుయియు కొందరుకానిస్టేబిలులు వచ్చిభవనమునకుతాళములువేసి పోలీసుకాపలా రాత్రింబవళ్లువుంచిరి. అందులోపాఠశాల వస్తుసామగ్రియేకాక వేరేయితరసామానువున్నను తెక్కించకతాళముపెట్టిరి ౮౧ మెహరు౧౩౫౦లో జారాత్రియీయిల్లును పోలీసుఅమీనుగారు జప్తుచేసినారనియుయెవరుఅక్కడికిపోయిన శిక్షింపబడురని గ్రామమునందుచాటింపుజరిగెను-

ఆజ్ఞపొందిమంజూరి అయినవక్షా ప్రకారము యిల్లుకట్టబడెను. ఆకారణ గ నిర్మాణముఆపుచేయవలెనన్న ఆజ్ఞలుపాలించబడినను పోలీసువారు యీకార్యకాలములో ఒక్కొక్క వైసప్రోగుచేసి కట్టుకున్నయిల్లుపై దాడిసల్పి-౦దులో బాలికలబడివున్నదనుగణింపక జప్తుచేయుట సరియయినపద్ధతిగాదు. నిర్మాణములో చట్టవిరుద్ధంగనడిచిన శాసన ప్రకారము శిక్షతీసుకోవచ్చునుకాని యిట్లుఅక్రమముగస్థానికజాగీరు పోలీసుయిల్లును స్వాధీనపర్చుకొనుటచే ప్రజలలోఅశాంతిభయము వ్యాపించినది- కాబట్టి ప్రభుత్వముశ్రద్ధవహించి స్థానికపోలీసునుండి యిల్లుయిప్పించుటన్యాయము.

వైష్ణవ కృష్ణజయంతి

శ్రీవైష్ణవకృష్ణజయంతి ఈశ్రావణబ||౧౦ ఆదివారమునాడని శ్రీమాన్-కొడకండ్లరంగాచార్యులు (ధర్మసాగరం)గారును, భాద్రపదబ||౯ ఆదివారమునాడని శ్రీ సముద్రాల రామానుజాచార్యులు (కోరుట్ల)గారును తెలుపుచున్నారు.

శ్రావణి మహోత్సవము

ఆర్యసమాజము, పావనవీధి సికింద్రాబాదు-

వృషనామసం|| శ్రావణశు|| ౧౫ గురువారం, సికింద్రాబాదు పావనవీధి ఆర్యసమాజమువారిచే శ్రావణమహోత్సవము, మహావైభవముగా జరుపబడెను. అందు ఉదయం౭గంటలకు బృహద్యజ్ఞమున్ను ౧౫మందికి నూతనముగా యజ్ఞోపవీతధారణచేయబడెను. పూర్వముఋషులచే వేదధర్మశ్రవణము చేయబడినమాసమే శ్రావణియనియు, ఈ దినములయందు మనముకూడా వేదధర్మశ్రవణము చేసి శ్రావణిఫలమును పొందవలయునని, శ్రీ పం. యం. కృష్ణస్వామి, మునిస్వామి మొదలైనవారిచే మనోహరముగా వ్యాఖ్యానములు చేయబడెను. హైదరాబాదు ఆర్యసత్యాగ్రహుల(స్మారకము) స్మరణచేయబడెను.

రాత్రి-౯గంటలకు శ్రీమాన్ పం. యం. కృష్ణస్వామిగారిచేత, "విభీషణశరణాగతి" హరికథారూపమున కాలక్షేపము చేయబడెను- అందు రక్షా పూర్ణిమను గురించి దీపులను, అభిమ్నులను, రక్షింపబడిన రక్షాబంధనదినమే ఈదినమని విపులముగా తెలిపి శ్రోతలనానందింపజేసిరి. కథాసందర్భమున కీ|| శే|| విశ్వకవి శ్రీరవీంద్రనాథఠాకూరుగారి మరణసంతాపమును వెలిబుచ్చిరి- ప్రేక్షకులతో పహా నిమిషములు విశ్వబ్రాలనిలిచి శ్రీవిశ్వకవి ఠాకూరుగారిఆత్మకు శాంతి చేకూరుగాక యని ఈశ్వర ప్రార్థన చేయబడెను.

సర్కారీనౌకరుల జీతాలహెచ్చింపు

హైదరాబాదు(దక్కన్), మెహరు ౩

యూరోపుయుద్ధంవలన ధాన్యంధరలుచాలా ఎక్కువవి. అందుచేత హైదరాబాదురాష్ట్రములోని చిన్న చిన్న నౌకరులచేసే సర్కారీనౌకరుల జీతాలలో యుద్ధకాలానికిగాను కొంతయెక్కువచేయబడినది. హైదరాబాదునగరములో నెల ౫౦రూ|| అంతకుతక్కువ పొందువారికిని జిల్లాలలో నెలకు౩౫ అంతకులోపలపొందువారికినిరెండుశ్యర, రెండురూపాయిలప్రకారం జీతంయెక్కువచేయబడినది.

నరేంద్రమండలి స్థాయిసంఘ సమావేశము

జాంసాహెబుగారి ఉపన్యాసము

బొంబాయి, ఆగస్టు ౮

నేడు, నరేంద్రమండలి స్థాయిసంఘసభలో యుద్ధము, సంస్థానములభద్రత, సంస్థానముల రాజకీయములవిషయమై విచారణజరిగెను.

సభాంతమున గావింపబడిన ప్రకటనయిట్లున్నది:

నవనగర్ జాంసాహెబుగారిఅధ్యక్షతను జరిగిన నరేంద్రమండలిసభలో భోపాలు, డుంగర్పూరు, జోధపురము, మండి, నరసింగ్ఘర్, పన్నా, రేవా, సవిబా, సాంగ్లి, త్రిపురా, వంకనేరరాజులుండిరి

దేశరక్షణసంఘము

ప్రభుత్వమువారు నిర్మింపసంకల్పించుచున్న జాతీయదేశరక్షణసంఘమునుగూర్చియు, సంస్థానముల సరిహద్దులలోనుపయోగింపబడు సైనిక ములభర్తృవిషయమై మంత్రులఉపసంఘమువారు గావించినసలహాలనుగూర్చియు, క్రొనుపోరీను ఫౌర్సులో పనిచేయుటనుగూర్చియు, విలువగలలోహములను కనిపెట్టువారికి, గనులుత్రవ్వువారికి నైన్యులిచ్చుటనుగూర్చియు ఏకగ్రీవముగతీర్మానములు గావింపబడెను ఎగుమతి సలహాసంఘలో సంస్థాన పతినిధులుగా సర్ గోపాలస్వామి అయ్యంగారు, మీర్ మఖ్బూల్ మహమ్మదుగారు ఎన్నుకొనబడిరి—

అధ్యక్షుని ప్రసంగము

మధ్యాహ్నసభలో అధ్యక్షుడగు నవనగరు మహారాజాగారుపన్యసించిరి, యుద్ధమువిషయము సంస్థానములభద్రత, సంస్థానములకుసంబంధించిన రాజకీయస్థితిగతులవిషయమై వారుదీర్ఘముగా ప్రస్తావించిరి—వారిభావములు సభవారిచే సామోదింపబడెను. డిఫెన్సుకౌన్సిలునుగూర్చియు, యుద్ధగతివిషయమై అప్పుడప్పుడు సంస్థానప్రతినిధులు భారత సర్వసేనానితో సంప్రదించుటనుగూర్చియు ఇటీవలతాను. రాజప్రతినిధితో మాట్లాడినమాటలనుగూర్చియు అధ్యక్షుడు నరేంద్రులకు తెలిపెను.

డిఫెన్సుకౌన్సిలుసభ జరుగుటకుపూర్వము, సర్వసేనానితో మాట్లాడుటకుపూర్వముసంస్థాన ప్రతినిధులు యిష్టాగోష్టిగా సమాలోచనలు జరుపవలెనని సభలోనిర్ణయింపబడెను.

కేంద్రశాసనసభలో సంస్థానములవిషయమై చర్చకువచ్చు శాసనాదికమును పరిశీలించుటకుఒక ఉపసంఘమేర్పరుపబడెను—

యుద్ధము

సంస్థానసైన్యములు యుద్ధములోచూపిన శౌర్యసాహసములు కొనియాడబడినవిషయమై ప్రస్తావించి జయముకలుగువరకు యుద్ధములో తోడ్పడ సంస్థానాధీశ్వరులు కృతనిశ్చయులైయున్నారని జాంసాహెబుగారుప్రకటించిరి— వివిధ యుద్ధరంగములలో పోరుటకు సంస్థానాధిపతుల కొసంగబడిన అవకాశమునుగూర్చివారు ప్రస్తావించిరి, భోపాలు భావల్పూరు నవాబులు ఈజిప్టు, ఇరాకులకువెళ్లినసంగతి వారు తెలిపి, తాను, జోధపురమహారాజు విదేశములకు వెళ్లనుంటిమనియు,చాలసందినరేంద్రులు తమ్ముపంపింపగోరుచున్నారనియు చెప్పెను— జయపూరుమహారాజిప్పుడు తన సైన్యసహితుడై యుద్ధముచేయుచున్నాడని వారు తెలిపిరి

ఇండియా దేశరక్షణ

భారతదేశముకును, సామ్రాజ్యమునకును క్షేమముకలుగవలెనన్నా, దేశరక్షణవిషయములలో భారతదేశము సామ్యమైనంతవరకు స్వయంపోషక రాజ్యముగాచేయవలెనని దేశాభిమానులగు భారతీయులుకోరుచుండిరికోర్కె— సంస్థానాధీశ్వరులకుకూడ అభిమతమని అధ్యక్షుడు ప్రకటించెను—

యుద్ధ పరిశ్రమలు

యుద్ధపరిశ్రమలఅభివృద్ధికై వివిధసంస్థానములవారును తలలుకలిపిపనిచేయుటకు తయారుచేయబడినప్రణాళికలో హైదరాబాదు, బరోడా, కాశ్మీరు, గ్వాలియరు, తిరువాన్కూరు, ఇండూరు మున్నగుసంస్థానములుచేర సంగీకరించెననియు రాష్ట్రములలో నేర్పరుపబడు పరిశ్రమలకు యుద్ధానంతర మెట్టిరక్షణయొసంగబడునో అట్టిరక్షణ యేసంస్థానములలో నిప్పుడేర్పరుపబడు పరిశ్రమలకొసంగ ప్రభుత్వమువారంగీకరించిరనియు అధ్యక్షుడుప్రకటించెను.

అమెరీగారి ప్రకటన

పెద్దరాజకీయపార్టీలు ఒడంబడికకువచ్చుట చాలదు— భారతజాతీయజీవనములో ప్రాధాన్యముకలిగిఉన్నవారు అనగా రాజకీయ,మత,వైజ్ఞానిక సంస్థలుమాత్రమేగాక, నైసర్గిక,పరిపాలనావిభాగములు, అనగా బ్రిటిషు ఇండియాలోని రాష్ట్రములు, సంస్థానములుఅనిఅర్థము'' అనికామన్సు సభలో అమెరీగారుచెప్పినమాటలను సభవారిపక్షమున అధ్యక్షుడుసంతోషముతోనంగీకరించెను,

భారతదేశమునకు ఒక్క బ్రిటిషుపార్లమెంటుదీపద్ధతిమాత్రమే పరిపోషవని తలపవసరములేదు— బ్రిటిషురాజ్యాంగవిధానమును మక్కీకిమక్కీగా అనుకరింపరాదు. అమెరికాకు అమెరికాదేశరాజ్యాంగవిధానము, ఇతరదేశములకుయితరరాజ్యాంగవిధానములు లాభదాయకమయ్యెను— భారతదేశస్థితిగతులనుబాగుగావిచారించి, మనకురాజ్యాంగవిధానములాభకరము గానుండునో అట్టివిధానము నేర్పరుపవలయును— అల్పసంఖ్యాకులకుతగినరక్షణముండవలెను— సంస్థానాధిపతుల హక్కులు, సంధులుగ్యారంటీచేయబడవలెను— క్రొత్తరకపురాజ్యాంగవిధానము నేర్పరుపవలెనన్నచో ఈద్దేశ్యములతో ఈసమస్యలనునిరాదరణతో జూడరాదు. ఈభావములను ధైర్యముగా ప్రకటించినందులకు ఇండియామంత్రి, ఇండియాప్రధాన న్యాయమూర్తి దేశభక్తులకత్యంతము వందనీయులని వారుచెప్పిరి—

సంస్థానములపరిపాలనము శాసనసిద్ధాంతము ఆధారపడియుండెనని వారనిరి— మరియు, ప్రజలకు క్షేమకరమును, అభివృద్ధిదాయకమునగు రాజ్యాంగసంస్కరణలుగూడ సంస్థానములలో ప్రవేశపెట్టబడెను— సమయమువచ్చినపుడు భారతదేశక్షేమాభివృద్ధికి సంస్థానములుకూడతగినరీతిగా తోడ్పడుటకు వెనుకంజవేయవు— అనిపటియాల మహారాజాగారు చెప్పిరి.

జాంసాహెబుగారు సభలో సభ్యులకుతానుసైప్రాయి గారితో జాతీయరక్షణసంఘమందు సభ్యులెవరుండవలెనను, విషయమును గూర్చియు, దానివిధులనుగూర్చియుమాట్లాడి సంగతులను వివరించినట్లు "హిందూ"పత్రికవిలేఖరి తెలిపినాడు— జంసాహెబు గారితోకలిసి నామంది సంస్థానాధీశులు ఆసంఘమునందు సంస్థానాలప్రతినిధులుగానుందురనుచున్నారు— మ.ఘ.న. నిజాంప్రభువుగారును, ఘ.న. బికనీరురాజా గారును ఆసంఘమందు సంస్థానాధీశుల ప్రతినిధులుగా నుందురనుచున్నారు— తక్కినసంస్థానాలను ఏవరిన్వేవలెననేది చిక్కుగానున్నదట— పెద్దసంస్థానాలన్నియు ప్రభుత్వమువారియుద్ధప్రయత్నాలలో తోడ్పడుచున్నవి కాబట్టి అవన్నీ అర్హములే. కానిఅన్నిటికి ఒక్కొక్క ప్రతినిధినిపెట్టుటఎట్లు? అందుచే కొంతకాలము ఒకసంస్థానాధిపతిద్వారా మరి యొకరు, ఇట్టుకంటులు పెట్టవలెనని ఆలోచనగానున్నట్లుకనపడుచున్నది, మొత్తముసంస్థానాలన్నిటిని మూడువర్గాలుగాచేసి ప్రతిరెండువర్గాలకు ఒక్కొక్కవర్గంనుండి ఆయాప్రతినిధులను నియోగించవచ్చును కానినరేంద్రమండలి అధ్యక్షుడు ప్రోధాన్యులు, మ.ఘ.న. నిజాంప్రభువుగారు మారకుండానుందురట—

—

శ్రీపద్మశాలి యువక సంఘము

యజ్ఞోపవీత ధారణమహోత్సవము

బొంబాయి, ౯—౮—౪౧

శ్రీపద్మశాలి యువకసంఘము శేఠరిబాగు దగ్గర మహామండపము నావేయబడిన పెండాలునందు మహావైభవముగా ఈక్రింది కార్యక్రమములు జరిగెను.

ఉదయం ధ్వజవందనము శ్రీయుత పుట్టాగాను దయ్యశాఖస్వామి (బా-ప-బి- మండలి జనకులు) గారియొక్క కరకమలములతో చేయనైనది. ధ్వజగీతము శ్రీడి.వి.స్వామిగారు పాడిరి. ౯—౩౦ గంటలవరకు యజ్ఞోపవీతమహత్తు శ్రీ ఎల్-సి-ఎల్. ఆచార్య బి-ఎ-ఎల్-ఎల్-బి-గారు తెలుగులో గంభీరోపన్యాసముచేసిరి. హవన వైదిక పద్ధతినను సరించి శ్రీడి-వి-స్వామినిజామాబాదు గారియొక్క పౌరోహిత్యమునజరిగెను. సుమారు ౧౦౦౦ మంది యజ్ఞోపవీతములు ధారణచేసిరి. మహిళాసభ శ్రీ॥ రామాబాయి రామునుడుపుట్టా గారి అధ్యక్షతక్రింద జరిగెను. సుమారు ౫౦౦ మంది స్త్రీలునచ్చిరి శ్రీలకున్న లిపిసయం సౌ॥ శ్రీమతి అల్వారేవిగారు ఉపన్యసించిరి. తర్వాత స్త్రీలయొక్క ఉన్న లిపిషయం ధర్మశిక్షవిషయం శ్రీ డి-వి-స్వామిగారు బహుచక్కగా గ్రామ్యభాష తెలుగులో మాట్లాడిరి. స్త్రీలలోమంచి ప్రభావముపడెను.

యింతోమంది స్త్రీలు ధర్మశిక్షవైదిక పద్ధతినను సరించి మాబిడ్డలకు యిప్పించగలమని ప్రతిజ్ఞలు చేసిరి.

భారతిసేవాదళం మంచరంవారు శస్త్రవిద్యాగొప్పవినోదమైనపనులు ప్రదర్శించిరి. మాస్టరుగారికి సంఘము వెండిపతకమును బహుమానము యిచ్చిరి.

సాయంత్రం ౫గం—౩౦ని—ల సమాజము ఉపన్యాసము బహిరంగసభ శ్రీయుత శ్రీటి-నం టప్పయ్యగారి (బి-సి-యస్) డిప్యూటీ సైనేట్ట్రి కలెకరికొర్పొంటు ఆఫ్ బొంబాయి అధ్యక్షతన జరిగెను. శ్రీశ్రీ ఎల్-సి-ఎల్-ఆచార్య గారు డి-వి-స్వామిగారు ఉపన్యసించిరి తర్వాత అధ్యక్షులవారు తెలుగులోమాట్లాడుచూ బొంబాయిలో తెలుగువాండ్లలో నేను మాట్లాడుటకుచాలా సంతోషించెదను అనియు మనవారొక్క తెలుగువాండ్లను యేయేవిషయములు అవసరమో అవిఅన్నియు మన మందరము ప్రయాసపడవలయుననియు సాధ్యమైనంతవరకు నేను సహాయకారినవ్వడు తప్పకసహాయంచెయ్యగలననియు బొంబాయిలోయున్న తెలుగుసంప్రదాయకములు యెన్నియున్నా ఒక తెలుగని చెప్పుటకు ప్రయత్నించవలయునని చెప్పిరి— సమాప్తసమయంలో డి-వి-స్వామి శాంతి పాఠము చెప్పిరి జయజయధ్వనులతో సభముగిసెను.

ఇట్లు,
అధ్యక్షుడు,
ఏరయ్య నాగయ్య గుర్రపు.

—

గోలకొండ గ్రంథాలయము

పరమాత్మ

హిందీమూలగ్రంథకర్త పండితపూర్ణచంద్రగారు, బి.ఏ.,ఎల్.ఎల్.బి. తెలుగులోకి అనువాదము చేసినవారు శ్రీ జానపాటిసత్యనారాయణగారు. ప్రకాశకులు "వైదికధర్మ గ్రంథమండలి, దేవిదీన్ బాగు, సుల్తాన్‌బజారు, హైదరాబాదు దక్కన్) పుటలు.౪౯, ఈశ్వర ప్రార్థనా మహిమనుగూర్చిన చిన్న వ్యాసము ౫పుటలు, ప్రేమచందుగారి పీఠిక ౧౦పుటలు—వెలఅణాల గ్రంథము ప్రకాశకులవద్ద లభించగలదు.

ఈగ్రంథమునందుసృష్టికర్త్వమునుగూర్చి ఆర్యసమాజమువారిసిద్ధాంతమును వివరించుట ప్రధాన ప్రయత్నముగా కనబడును— ఆర్యసమాజమువారు ఈసృష్టికర్త్వమును వివరించుటకు జీవుడు,ప్రకృతి, పరమాత్మ అను మూడుతత్వములును అనాదిసిద్ధము అనిచెప్పుదురు—ఇందులో జీవ లక్షణ ములను పరమాత్మలక్షణములనుగురించి కొంతతెలుపబడినది_ కాని ప్రకృతిలక్షణమునుగురించి నిర్ధారణ కలుగునట్లువివరించలేదు. ఈపొత్తమునుమీద వైదిక త్రైతవాదమును సంపూర్ణముగా విశదీకరించలేదు, పరమాత్మ అవతారము నెత్తునను భావమును, విగ్రహారాధనాచారమును, గురుపరంపర పద్ధతిని, వైదిక త్రైతవాదమును అంగీకరించనందువల్ల బయలుదేరినఇతరసిద్ధాంతములను ఖండించుటకై అనేకములైనపుటలు వినియోగించబడినవి— ఇతరతత్వ

మనము ఆర్యసమాజీయులము ఎందుకు కావలయును

ఇదియు "వైదికధర్మ గ్రంథమండలి, దేవిదీన్‌బాగు, సుల్తాన్‌బజారు హైదరాబాదు దక్కన్" వారిచే ప్రకాశితమైనగ్రంథము. మూలగ్రంథకర్త పండిత శరత్ బిహారిలాల్ గారు, ఎం.ఏ.,ఎల్.ఎల్.బి. తెలుగులోకి అనువదించినవారు శ్రీనందూరి కృష్ణమాచార్యులుగారు, బి.ఏ. పుటలు౫౨_వెల నాలుగు అణాలు

ఈగ్రంథమందు ఇప్పుడుహిందువులనబడుచున్నవారలు తమజాతినామమును ఆర్యులుఅని మార్చుకొనవలెననియు, వారలందరును ఆర్యసమాజములోచేరి వైదికధర్మస్థాపన, వ్యాప్తులకై తోడ్పడవలెననియు, ఇపుడు సనాతనధర్మమనివాడుకలోనున్నదానిని చెప్పుచున్నారో అది నిజముగా సనాతనధర్మముకాదనియు, "ఆర్యసామాజికులకంటె మరెవరుకష్టాలు పడరు" దయయుంచి వారికంటె ముందంజవేయవద్దు" అనియు చెప్పబడినది— ఆర్యసమాజమునందలి ఏడువిశేషములను చెప్పి అందరును ఆర్యసమాజములోచేరి, లోకమునంతయు ఆర్యమయముచేయవలెనని గ్రంథము ముగించబడినది.

ఫార్సీభాషలో హిందూశబ్దమునకు చోరుడు, బందిపోటుదొంగ, గులాముకాఫీరు ఇత్యాద్యర్థములుండుటచేతన ఆపేరును హిందూజాతి గ్రహించవలెననియు, ఆర్యశబ్దమునకు మంచిఅర్థము లుండుటవలన ఆఅర్థముతో గ్రహించవలెననియు ఈ గ్రంథమందు చెప్పబడినది,

సిద్ధాంతములఖండనకన్నపైనను వైదిక త్రైతవాదము సంపూర్ణముగా విశదముకాకున్నది_ పరమాత్మ అనువాడొకడున్నాడనుటకు బలీయమైన యుక్తి ఏదిగానిచూపబడలేదు_పరమాత్మ ఉన్నాడాఅను ప్రశ్నతోలి పోకుండా జీవులు శమదమాది సుసాధనలచే ఇహపరాభ్యుదయములను పొంద వీలులేదనుదానికిని గట్టియుక్తి ఈగ్రంథమందు చూపబడలేదు. అనేకవిషయజాలమును అవకాశము చాలనిచోట ఈపీరికడకుండ కుక్కినట్లయినది.

మీరు యీరోజు మెక్లీన్స్‌తో పండ్లు తోమినారా?

ఆ! తోమినానండీ!!

ముత్యములవలె తెల్లనిపండ్లు, ఆరోగ్యకరమగు చిగుళ్లు, పరిశుభ్రమగు నోరు మెక్లీన్స్ ఉపయోగించినచో గల్గును. త్వరలో మరకలు తొలగించి పండ్లను తెల్లగా మెరయునట్లుచేయును_ఉపయోగములోగూడ చాలా మితముగా ఖర్చగును.

స్టోర్లు కెమిస్టులు అందరివద్ద అమ్మబడును.

మద్యపాననిరోధక ప్రచారము

(ఒకవిలేఖరి)

హైదరాబాదు (దక్కన్), మెహరు ౮

హైదరాబాదు మద్యపాననిరోధక కేంద్రసంఘపక్షమున తేది ౨౫ షహరేవరునుండి ౧ మెహరు ౧౩౫౦ ఫ వరకు ప్రచారకులగు శ్రీయుత బి– గోపుశేంద్రరావు గారు ఈక్రింది స్థలములలో మద్యనిరోధకోద్యమముపై ఆర్థిక–నైతిక–మనోదృష్టితో అన్ని విధముల కలుగుచున్నములను నొక్కిచెప్పుచు రసాత్మకరముగ ఉపన్యాసములొసంగిరి పిదప యుక్తి దీపప్రదర్శనము గావించి నీతిగాయక మైన కథలనుబోధించిరి కేంద్రసంఘముపక్షమున సభికులకుకృతజ్ఞత తెలుపబడెను. సభికులసంఖ్య బాగానుండెను.

౧–శ్రీవివేకానంద పాఠశాల చాదరుఘాట్ ౨–రామకోటి. ౩– నృపతుంగ పాఠశాల తూప్రుబజారు, ౪–గౌలిగూడచమన్.

శ్రీవివేకానంద పాఠశాల చాదరుఘాట్:– ఈపాఠశాలప్రజలచందాలవల్ల నడుపబడుచున్నది బాలబాలికలసంఖ్య సుమారు (౫౦) శ్రీయుత కుల్జాప్రసాదుగారు తమగృహములో కొంతభాగమునుఉచితముగనొసగియున్నారు శ్రీ యుత మురారాజు బాలరాజయ్యగారు దీనికార్యదర్శిగా చాలకృషిచేయుచున్నారు

నృపతుంగమాధ్యమిక పాఠశాల త్రూపుబజారు ఈపాఠశాలస్థాపితము కర్నాటకభాషాభిమానుల కృషిఫలితము, ఇదిచందాలవల్లనడుపబడుచున్నది. సంవత్సరమునకు సర్కారుసహాయము (౧౫౦) బాలబాలికల సంఖ్య సుమారు (300) ఇది శ్రీయుత ప్రధానోపాధ్యాయులవారి కృషివల్ల దినదినాభివృద్ధిగాంచుచున్నది.

శ్రీ హంపీవిరూపాక్షస్వాములుగారు

ప్రకృతము నూర్మైజాయిలాకాజిల్లా ఆదిలాబాద్, అదిలాబాదుపురమున శ్రీశ్రీ జగద్గురు శంకరాచార్య హంపీవిరూపాక్షసంస్థానమువారు చాతుర్మాస్యవ్రతదీక్షలో విజయంచేసియున్నారు–గాన బ్రహ్మశ్రీక్రతు అగ్నిహోత్ర శాస్త్రులవారి ఆచార్యకృత్యమున యథాశాస్త్రముగా వేదపరిత్యోత్సర్జనము శ్రావణ్యపాకర్మయు జరిపించబడి భక్తజనులకత్యంతానంద సంపాదకమైనది.

వసంతకుసుమాకరం

మధుమేహము (Diabetes)
అతిమూత్రము. రాచకురుపులు. మొదలగు
సకలమేహవ్యాధులకు దివ్యౌషధము.
తులం. కస్తూరు.రు 20/-

వేంకటేశ్వరఆయుర్వేదనిలయము

చింతలూరు.
బ్రాంచి:–సికింద్రాబాద్. 6 2 6. కింగ్స్‌వే

ప్రజల నమ్మకమే

'ఓరియంటల్' ను

భారతీయ భీమాకంపెనీలలో అగ్రస్థాన మాక్రమింపజేసినది

అమలులోయున్న పాలసీలు 31-12-40 తేదివరకు రు 83 కోట్లకు పైగా
ఆస్తులు ... ... ,, రు 27½ కోట్లు
సంవత్సరాదాయము ,, దాదాపు4½ కోట్లు

భీమాయందుత్తమమైన పద్ధతులను తెలిసికొనుటకు మాప్రాస్పెక్టస్ కొరకు వ్రాయుడు.

బ్రాంచి సెక్రటరీ

ఓరియంటల్

గవర్నమెంటు సెక్యూరిటీ లైఫ్ఎష్యూరెన్సుకంపెనీ-లిమిటెడ్

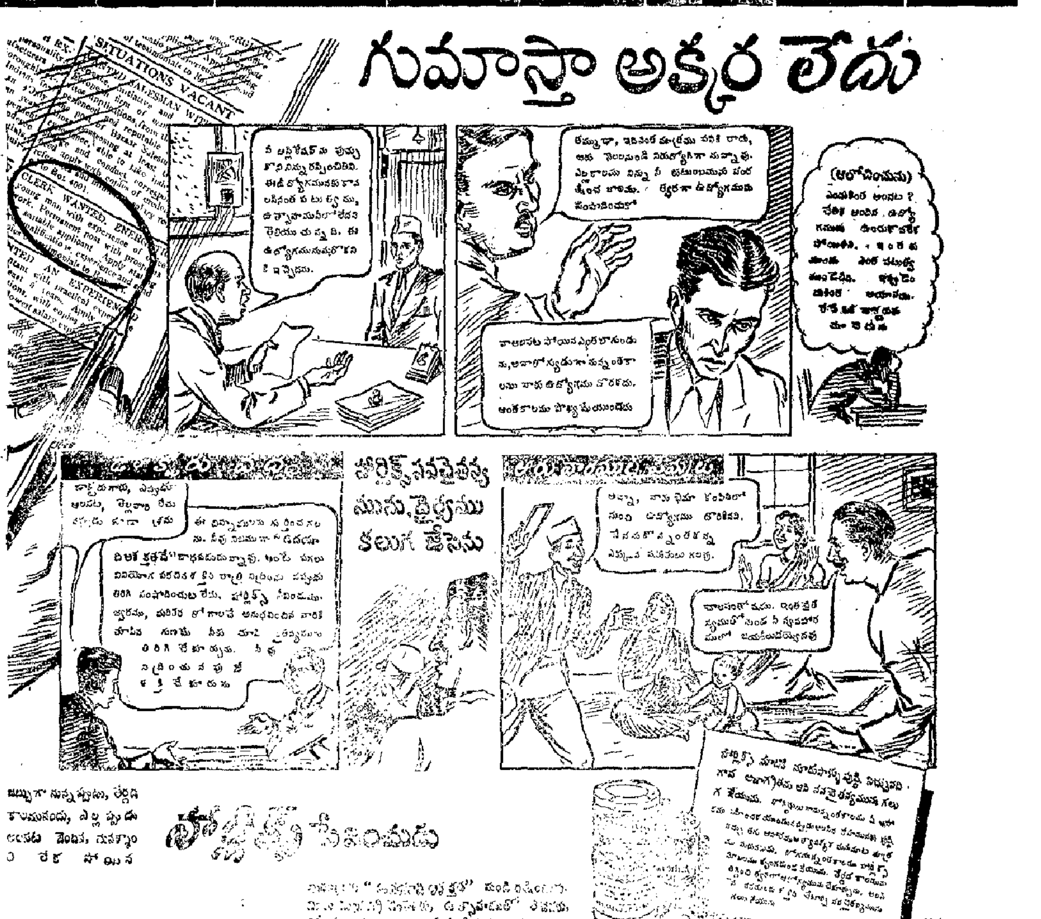
సరస్వతివిలాస్, లక్ష్మీరోడ్, పూనా సిటీ

లేక

చీఫ్ యిన్‌స్పెక్టర్

నెం- 2986, గుల్బాగ్, అబిద్‌రోడ్. హైదరాబాద్-దక్కన్

హెడ్డాఫీసు-బొంబాయి ఇండియాలో స్థాపితము 1874

జబ్బుగా నున్నప్పుడు, పెద్దది కాలమునందు, ఎల్లప్పుడు అలసట చెందిన, గుడక్కొం ౦ లేక పోయిన

సేవించుడు

సంవత్సరము చందా ౬ పావలా రూపాయలు
ఆరుమాసాలకు ౩ రూపాయలు
బ్రిటిషిండియాలో సం॥ చందా ౭-౮-౦ కల్దారు.
పోతపత్రికలకు వెల ప్రత్యేకము

గోలకొండపత్రిక

Golkonda Patrika

The only Popular Paper That reaches The masses In the Dominions
Best Medium for advertisement

PUBLISHED ON EVERY MONDAY AND THURSDAY

Volume 16 . Hyderabad-Dn Thursday 14th August 1941 Number 30

కీ. శే. రవీంద్రనాథటాగూరుగారు

అంత్యక్రియలు: దేశీయుల బాష్పకణములు

రవీంద్రనాథటాగూరుగారు ఈశ్రావణపూర్ణిమ గురువారమునాటి మధ్యాహ్నము నిర్యాణమొందిరి, వారికి కలకత్తాలో అపరేషను జరిగిన తర్వాత అగస్టు రవలేదిన వారు ఉత్సాహముగా నేయుండి వ్యక్తిత్వమునుగురించి కొన్ని పద్యములను రచించిచెప్పియుండిరి, మంగళవారము నాడు వారికిస్పృహతప్పెను.

గతసం అగస్టు గురువారమునాడే [అనగా ౩౫ సంవత్సరముక్రిందట ఇదేరోజు] వారికి ఆక్స్‌ఫర్డు విశ్వవిద్యాలయమువారిచ్చిన 'డాక్టర్ ఆఫ్ లెటర్స్' అనుబిరుదము శాంతినికేతనమందు సర్ మారిస్‌గ్వయర్ గారిచే సమర్పించబడెను, నిర్యాణమునకుముందు సంవత్సరమందు వారుఅస్వస్థులై పరుండియుండియే ఆ నేక పద్యములను గద్యములను వ్రాసెంగాక, ఆత్మజీవితకథనుకూడ వ్రాసిరి- ఒక్కనిమిషమైనవృథాగా వారు విశ్వభారతి మాటమరచియుండలేదు- ఒక నెలక్రిందట సేవారు తమ పెద్దభవనమునొకదానిని విశ్వభారతికిచ్చి ట్రస్టుకు వ్రాసియిచ్చిరి- వారిబెంగాలీరచనలనుండి వచ్చిన ఆదాయము ఇదివరకెన్నడో విశ్వభారతికొసగబడియుండెను-

టాగూరుగారిమరణవార్త కలకత్తానగరంలో వ్యాపించగానే కలకలాలుబయలుదేరెను. విద్యార్థులు, పౌరులగుంపులుగా రవీంద్రునిభౌతికదర్శనమును కడసారిగావించుకొనుటకై జోరాశంకో భవనమునకుచేరుచుండిరి- ఈజనులగుంపులను సర్దుటకు అదనపుపోలీసుఏర్పాట్లును టాగూరుగారిభవనంలో పైకి కాపోనుఏర్పాటుమన్నచేయబడినది. జనులు పూలమాలలను ఊరేగింపులతో తెచ్చిరి- ఆ నేకులు చైనీయులును, బౌద్ధులును ఆఊరేగింపులలోనుండిరి ఆనేకసంస్థలపక్షమున పూలమాలలు పంపబడినవి. బెంగాలు గవర్నరుగారుకూడ ఒక పూలమాలనుపంపించిరి. ఈపూలమాలలన్నియు రవీంద్రుని భౌతికశరీరముపై అలంకరించబడినవి. శవముఊరేగింపు ౩½ గంటలకు బయలుదేరెను, శవమునుపట్టుబట్టలతోకప్పియుంచిరి. త్రోవపొడుగునను జనులునిలచియుండి పూలు పేలాలు, పన్నీరు శవముపై చల్లిరి. స్మశానమందు శవముపై అండమలోని బెంగాల్ వాసీయుల సంఘపక్షమునను కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయపక్షమునను, బెంగాలు హోంమంత్రి సర్ నాజిముద్దీన్ గారి పక్షమునను, అరబ్బీ ఫార్సీ సంఘపక్షమునను, బెంగాలు ముస్లిం విద్యాపీఠముపక్షమునను పూలమాలలువేయబడెను

రాత్రి ౬౹౦ గంటలకు దహనసంస్కారము ఆరంభమయ్యెను. ఆదిబ్రహ్మసమాజాచారప్రకారము సంస్కారము జరుపబడెను- రవీంద్రుని మనుమడగు సుభీంద్రనాథటాగూరుగారు శవమునకు తలకొరివిపెట్టిరి. రవీంద్రుని కుమారుడగు రథీంద్రనాథటాగూరుగారు స్మశానమువరకువచ్చినను జబ్బుగానున్నందువల్ల కర్మజరుపలేకపోయిరి.

స్మశానమువద్ద జనులగుంపు సముద్రమువలెనుండెను- నదిలోపలగట్టునుండి పడవలలో ఆనేకులువచ్చిరి- కొందరునదిమధ్యంలో పడవలలోనుండియేచూచిరి- ఈగుంపులకు ఆడ్డివల్లఅంతకుముందే దహనార్థము తేబడియుండిన మరికొన్ని శవముల దహనములు టాగూరుగారిశవమును దహించిపోయినతర్వాతగాని జరుపబడలేదు. మొత్తముమీద టాగూరుగారిశవమునకుదహనసంస్కారము ముగిసేవరకుఅర్ధరాత్రి ౧౨ గంటలైనది,

దేశనాయకుల బాష్పకణములు

గాంధీమహాత్ముని సందేశము

గాంధిమహాత్ముడు ఇట్లుఅన్నారు:- "రవీంద్రనాథటాగూరుగారి మరణంవలన మనము ఒక ప్రసిద్ధకవీంద్రుని కోల్పోవుటయే కాక, స్వచ్ఛమైనజాతీయవాదిని, దయామూర్తిని పోగొట్టుకున్నాము వీరి వ్యక్తిప్రభావము ప్రతిప్రజాహితసేవలోనూ గోచరించుచునేయున్నది. శాంతినికేతనం, శ్రీనికేతనం అనేయీరెండుసంస్థలను రవీంద్రుడుభారతజాతికిని ప్రపంచమంతటికిని దివ్యభాగముగా వదలిపెట్టి వెళ్ళినారు- వారిపరిశుద్ధాత్మకు శాంతిలభించుగాక! ప్రస్తుతంశాంతినికేతనసంస్థపై యాజమాన్యము గలవారు వారిబాధ్యతలనుపూర్తిగాగుర్తించుకొని ఘనతతోవాటిని నిర్వహింతురని విశ్వసించుచున్నాను,"

నెహ్రూగారి సందేశము

పండితజవహర్‌లాల్ నెహ్రూగారు డెహ్రాడూన్ జెయిలులోనుండి యీక్రిందివిధముగా తమ సానుభూతిని వెల్లడించుప్రకటన గావించినారు,-

మహోన్నతవ్యక్తియువంటి గురుదేవుగారి ఛాయక్రింద బ్రతికిన మనలనుఅందరినీ అనాథలనుగా వదలిపెట్టి గురుదేవుపరమపదమొందినారు. తనవిజ్ఞానజ్యోతివలన, ప్రాక్పశ్చిమవిజ్ఞానాలకుసమన్వయముకుదిర్చి, భారతదేశానికేకాక ప్రపంచానికి అంతటికిని దీప్తికొలిపిన దివ్యజ్యోతి అస్తమించినది-

అయినప్పటికిని వారికంఠస్వరము మనచెవులలో మారుమ్రోగుచున్నది- ఇటీవల వారు తెలిపిన సందేశముమనకు ఆదర్శముకాగలదు-

ప్రాచీనమహర్షులవలె రవీంద్రుడుఅవసానసమయములోకూడ మనకుశాశ్వతమైనభాగ్యమును అందజేసిపోయినారు- గురుదేవుజీవనాదర్శములో ముఖ్యవిషయమైన శాంతినికేతనము, విశ్వభారతి సంస్థలఅభివృద్ధికి తోడుపడవలసినబాధ్యత ప్రతిభారతీయునిమీదనుగలదు. ఈవిధముగానే రవీంద్రుడు మనకుఒసగినభాగ్యమును మనంకాపాడుకోవలెను."

వైస్రాయిగారి సందేశము

వైస్రాయిపంపిన యీక్రిందితంతి రవీంద్రనాథటాగూరుగారి కుమారునికి చేరినది:-

"మీతండ్రిగారు మరణించిరనువార్త వినగానే నాకుచాలా మనఃక్లేశముకలిగించినది ఆనేకఉన్నతాదర్శాలతో దేశసేవనుపురస్కరించుకుని వారు గడిపినజీవనము ఇంతటితోసమాప్తిచెందినది. ఇకముందు రాబోవుతరాలవారికి రవీంద్రుడుఆదర్శపురుషుడుకాగలరు- దేశోన్నతస్థితికికారకుడైన ఒకగంభీరవ్యక్తిని ఇండియా పోగొట్టుకొనినది, మీకుతీరనిలోటుకలిగినది- నాసానుభూతులను స్వీకరించవలసినదని కోరుచున్నాను"

హాలిఫాక్సు ప్రభువు

"రవీంద్రకవి మరణించినందుకు ఇండియాతోపాటు నేనుకూడాదుఃఖించుచున్నాను- వీరుఅమూల్యమైనజ్ఞాననిధిని వారిరచనలద్వారాను భావాలద్వారాను ప్రపంచానికివెల్లడించినభారతీయప్రముఖులు" అనిహాలిఫాక్సుప్రభువుగారు అభిప్రాయమిచ్చినారు-

అమెరీ ఉపన్యాసములోని అంతరార్థము

ఆచార్య కృపలానీగారి అభిప్రాయము

వర్ధాగంజ్, అగస్టుర:

అమెరీఉపన్యాసమునుగురించి ఒకవిలేఖరి ఆచార్య జె-బి- కృపలానీగారిని ప్రశ్నించగా వారుఇట్లుచెప్పినారు:-

"అమెరీగారుతిరిగి మరియొకసారి ప్రసంగించినారు- ఒకేమాట పదేపదేచెప్పుకొనుచుతెల్లినచో ఆదివిశ్వాసమును ప్రజలకుపుట్టించగలదని వారికిఉదేశముగాతోచుచున్నది- ఇంగ్లాండు, అమెరికాదేశములవారు అవాక్యములనువిననలేననివారిఉద్దేశ్యమైనట్లు మనకుస్పష్టముగా తెలియగలదు- వారిఉపన్యాసములపట్ల ఇక్కడదేశములోకలిగిన ప్రతికూలభావములను వారికెవరైనస్పష్టముగా తెలియచేసినచో అప్రతికూలాభిప్రాయములపట్ల వారికేమైనలక్ష్యమున్నచో తానెంతతక్కువగామాట్లాడిన అంతబాగుండునని వారికే తెలియగలదు- ఇండియావిషయమైవారుతెలియజేసిన అభిప్రాయము రాజకీయదృష్టితోచూచిన మర్యాదగావున్నదని ఇక్కడయెవ్వరునువిశ్వసించరు. ప్రపంచములో యీయుద్ధమువల్ల రొట్టిసాంఘిక, రాజకీయమార్పులు జరుగవనియు, ఇదివరకువలెనే ప్రపంచములోని రాజకీయభేదాలుఉంటాయిందనియు, ప్రపంచముఇంకను ఇట్లేసాగుచుండునని యు, ప్రపంచభూభాగములో సాల్గవవంతు, జనసంఖ్యలోఆయిదింట ఒకవంతు బ్రిటిషుసామ్రాజ్యంక్రిందవున్నదనియు, ఇదివరకువలెనే బ్రిటనుసముద్రతరంగంమీద పరిపాలనాధికారముగలిగివున్నదనియు, ఏకొన్నికుటుంబాలుమాత్రమే ఈ కార్యముచేసిఅదృష్టం ఇట్లుపట్టినదనియు, పూర్ణమైనవిశ్వాసముగల సామ్రాజ్యతత్వవేత్త, దూరదృష్టియేమియులేకుండ, ప్రస్తుతమునకుసంబంధించిన బుద్ధినిమాత్రముఉపయోగించి తయారుచేసుకొన్న ఉపన్యాసమది-,

"జపానుమంచూకోపై ఆత్యాచారముచేసినప్పుడు తానుఆచర్యనుఖండించినా ఇండియాపైన, ఈజిప్టుపైనను బ్రిటిషువారుచేయుచున్నచర్యకు న్యాయమైనకారణము వున్నదనుచెపుచుపైన, అచర్యనుసమర్థించినవానివద్దనుండి ఇంతకంటె చక్కనిఉపన్యాసమును యెవరుఆశించగలరు? బ్రిటిషుప్రధానమంత్రి తనఅభిప్రాయములకు సంప్రదాయములకు అనుగుణ్యముగా ఉండుటకొరకై ఇంతకంటెప్రశస్తమైన ఇండియామంత్రిని తనకుసహాయకునిగా ఉంచుకొనజాలడు. కనుకఆప్రధానమంత్రి ఈసమయంలో మూనముద్రధరించి, అమెరీకియట్లుఇష్టమొ ట్లుచేయుటకైవిడచిపెట్టుట యెంతయుసహజలక్షణము- వారుతనకుపూర్వముందువారు అమెరికా ఐర్లాండులలో యెట్లు ప్రవర్తించిరో అట్లేఇండియాలో ప్రవర్తించుచున్నారు-

"జిన్నాతోబాటు అమెరీగారుకూడా ఇండియాలో ప్రజాపరిపాలనపద్ధతిని పనిచేయుటకతగినపరిస్థితులులేవని విశ్వసించినట్లయినచో, ఈయుద్ధము ప్రజాప్రభుత్వములదిగ్విజయంకొరకు పోరాడబడుచున్నట్లయితే, ఈదేశానికిబయలా ఈవిరోధాయుద్ధంతోఏమీ ప్రసక్తివుండవక్కరలేదు- నేడుప్రజాపరిపాలనముకాని ప్రభుత్వము లేదియుస్వపరిపాలనమును కలిగియుండజాలదు. అట్టిప్రభుత్వము స్వదేశీయమైనదో లేక విదేశీయమైనదో ఒకనియంతృత్వమైయుండగలదు- ఇండియాలోనిరాజకీయపక్షములు తమలోతాము చీలిపోరాడుచున్నవిషయం విదేశస్థులతమయాక్రమణరక్షణనిమిత్తం ఇక్కడనిలబెట్టినసైన్యము ఈదేశపునియంతృత్వమును సాగనీయదు. కనుకసర్వదా ఇదివిదేశీయనియంతృత్వమే అయియుండవలెను- ఇట్టిపరిస్థితులలో ఇండియారక్షణమంటే ఈవిదేశీయనియంతృత్వరక్షణమనియే అర్థము, బహుశా ఈకారణమువల్లనే ఇండియారక్షణచట్టముక్రింద గొప్పగొప్పదేశాభిమానులందరును జైయిళ్లకుపంపబడుచున్నారని చెప్పవచ్చును- వారు ఇండియారక్షణకు ప్రతికూలురుకారు- అమెరీశాశ్వతంగాకొనసాగించదలచుకొన్న ఈవిదేశీయనియంతృత్వమును రక్షించుటకేవారుప్రతికూలురు-

"కానిఅమెరీగారుఈమాటకుఒప్పుకోకుండా మహాత్మాగాంధీచర్యవల్ల తానున్నఈదేశంలోవున్న తనతాబేదారుప్రతినిధులున్న ఈసజ్జనులను జైయిలుకుపంపవలసివచ్చుచున్నదని వాదించుచున్నారు- అమెరీగారిఆధీనంలోవుంచబడి, వారిపనితరత్నకు పాలుచేయబడినకాంగ్రెసువారి భవిష్యత్తునుగురించి బ్రిటిషువారి ఇష్టమువచ్చినట్లు వ్యవహరించుటకు ఒప్పుకున్నట్లయితే వారలనువిడదిపెట్టుటకు వారుసమ్మతించియుందురు"

సర్ మహమ్మద్ యాఖూబ్ గారి అభిప్రాయము

సర్ మహమ్మద్ యాఖూబుగారు ఈక్రిందివిధంగా ప్రకటనచేసినారు:-

"అమెరీగారు అగస్టు ౧వ తేది కామన్సుసభలో చాలలోతైనఅర్థముగల ప్రకటనచేసినారు- బాధ్యతాయుతత్వమను లక్షణముతోకూడిన పార్లమెంటరీ ప్రభుత్వపద్ధతిని ఆచరణలోనుంచుటకు అవసరమైనపరిస్థితులు భారతదేశములో లేవనియు, అందువల్లఅపద్ధతి ఈదేశములో ఇక ఎంతమాత్రము ఆచరణయోగ్యముకాదనియు, స్వాతంత్ర్యము ప్రజాస్వామికవిధానము నిలిచియుండునట్లుచేయుటకై ఇతరపద్ధతులను ఆశ్రయించవలసియుండుననియు వారుచెప్పినారు. రాష్ట్రములలో బాధ్యతాయుతప్రభుత్వమును అమలులోనుంచినఅనుభవంవల్ల భారతదేశపు సెక్రెటరీ ఆఫ్ స్టేటుగారికికలిగిన వివేకోదయముకొంతనేనింకుపొందుగాక!

"భారతదేశమును హిందూరాష్ట్రములనియు, ముసల్మాను రాష్ట్రము అనియు, శాశ్వతంగా భారతదేశములో విభాగమునేర్పరచవలెనను కోరికనిరాశతో చేసినసూచనయున్నమాటనిజమే. కానిముసల్మానులు యీవిధానమువలంబించునట్లుచేయుటకుబాధ్యులెవరు? ౧౯౩౫ సంవత్సరపు భారతరాజ్యాంగశాసనముక్రింద బాధ్యతాయుతప్రభుత్వవిధానము ఆచరించినందువల్లకలిగినఅనుభవము, అసంతుష్టులవరుసయు ఈనిరాశతోచేసినసూచనకు మూలకారణము- దీనికిబాధ్యులైనవారే దీనినితొలగించగలరు- అందుకైగాను అల్పసంఖ్యాకులు ఎల్లప్పుడును హక్కులుకలుగుటకుండ దేశపరిపాలనయందు సమానభాగమును, అభివృద్ధికిసమానావకాశములను పొందుటకు సౌకర్యముఉండేపద్ధతిని అంగీకరించవలసియుండును- ముసల్మానులు అమెరీగారిప్రకటనగురించి శ్రద్ధతోఆలోచించి, ప్రొఫెసరు కూప్లండుగారివిధానమునెడ సౌకర్యముగారి సూచనలనుబట్టి ప్రస్తుతపరిస్థితినిబట్టి తమఅభిప్రాయమును నిర్ణయించుకొందురుగాక!"

సులేమానియా మసీదులోవిడోక్కులుసభ

హైదరాబాదు (దక్కన్), మెహరు ౩ రైట్-ఆ-సర్- హైదరీగారికి హైదరాబాదులోని సులేమానియామసీదులో వీడ్కోలుచేసిన ఆసందర్భములో వారిట్లనిరి- "శ్రీప్రభువుగారు నాకుఉపకారపేతనమిచ్చుటప్పుడు పలికిన మాటలను నేనెన్నడునుమరువజాలను- ఈరాష్ట్రముపైప్రీతి నాకెన్నటికితగ్గదు- ఇచ్చటనాజీవితంలో ౩౬ఏండ్లఉద్యోగంచేసికడిపినాను. ఈఇస్లామీయుమహమ్మదునకుగాను శాశ్వతంగాఅదియేపనిచేసినాను ఈరాష్ట్రము భారతీయముసల్మానులందరికిని ఏకైకకేంద్రము. నేనుహైదరాబాదునుండి సెలవుతీసుకొనివచ్చినను నాభార్యభౌతిక మిచ్చుటచే యుండుటచేత ఏటేటవచ్చుటకు తప్పకరాగలను నాకుమామూలిచ్చుటకే ప్రభుత్వము- ఇచ్చటవారుతమవలెనే సేవభక్తితోచేయగలరు. నేనెప్పుడున్నా హైదరాబాదు బావున్నతని కోరుచుండగలను-

సికింద్రాబాదులో 17 తేదీ వరకు

ప్రతిదినము రెండుప్రదర్శనములు.

6 గంటలకు. 10 గంటలకు.

హైదరాబాదులో

మంగళవారము 19—8—1941 మొదలు

రాత్రి 10 గంటలకు

ప్రొఫెసర్ దేవల్సు సర్కస్

కర్బలామైదానం, సికింద్రాబాదు.

మ. ఘ. వ. నిజాంస్టేటు రైల్వే.

నోటీసు.

జానకంపేట, బోధన్ రైల్వేలోని నెం 49 అప్ మరియు 50 డౌన్ మిక్సుడ్.

ట్రెయినులలో రాకపోకల మార్పు.

శుక్రవారము 1941 ఆగస్టు 15 వ తేదీనుండి నెం 49 అప్ మరియు 50 డౌన్ల రాకపోకలు ఈ క్రిందిప్రకారము మార్చబడినది.

50			49		
మిక్సుడ్			మిక్సుడ్		
నిజామాబాదు	పోక	6—10	బోధన్	పోక	8—42
బోధన్	రాక	8—02	నిజామాబాదు	రాక	10—55

వివరముగా టైములు తెలుసుకొనుటకు స్టేషనులలోని టైంటేబిలులో చూడండి.

చీఫ్ ట్రాన్సు సూపరింటెండెంటు ఆఫీసు,
సికింద్రాబాదు-దక్కన్
8 ఆగస్టు 1941

(సైన్డు)
బి. ఎ. జె. డన్‌లప్,
ఆక్టింగ్ చీఫ్ ట్రాన్సు సూపరింటెండెంటు.

Printed and Published by, G Ramakrishna Reddy at the Golkonda Power Press Hyderabad Dn Editor S Prathapa Reddy B A B L